

ТОНГЮЛДУЗИ

Ўзбекистон болалари ва ўсмирларининг газетаси

Газета 1929 йил 1 августдан чиқа бошлаган

№ 1 (6944-6945)
1999 йил 5 январь, сешанба

Сотувда эркин
нархда

ОИЛА ЙИЛИ- ОЙДИНЛИК ЙЎЛИ

Утган йили Оила йили булди. Лекин унинг шиори кунлар оша жаранглайверди.

«Мен дадам, онам — спортчимиз чинакам!» Яқинда республикамиз касаба уюшмалари марказий кумитаси давлат ва жамоатчилик ташкилотлари томонидан утказилган спорт мусобақалари буни исботлаб берди.

Эҳ, сиз уша мусобақаларда булганингизда эди. Хурсандчилигимиздан бошимиз кукка етди. Мен, дадам ва опам ҳаммамизнинг кўзимиздаги севинч ёшларидан уялмаймиз. Чунки улар бахтиёрлик ёшлари эди-да! Вилоятлар ва Қорақалпоғистон жумҳуриятидан келган спортчиларни курсангиз сиз ҳам менга шерик булардингиз. «Эҳ-ҳе, таассуротларни суз билан тасвирлаб беришга тил ожиз. Спорт билан чиниқадилар, чиниққанлар эса голиб булдилар. Спорт шуниси билан спорт-да! Голиб уз номи билан голиб.

Наманган вилояти жамоалари мамлакатимиз буйича иккинчи маротаба утказилган спорт мусобақаларининг мўтлоқ голиби булдилар.

Тошкент вилояти «Семург» деб номланган соғломлаштириш марказида қиш ҳукмрон. Унинг оромхоналари жимжит. Лекин булиб утган мусобақаларни марказ раҳбари Данил Исломович Абдуллаев ажиб бир ҳаяжон билан эслади: «Мана, 1999 йил ҳам кириб келди. Умид қиламизки, янги йилда ҳам Бухоро, Фарғона, Навоий ва Шахрисабздан мусобақаларга келган болажонлар Сойлик қишлоғи кучаларини тулдиришади».

Хаёлимда болалар кулгуси эшитилгандек булди. Янги йилда ҳам оилавий спорт беллашувлари қатнашчиларига омад тилайлик!

Марям
ЗОКИРОВА.

Соғ юрак — тоғ юрак

«ГОЛ-ГОЛ-ГОЛ!»

Але-але-але, дейсиз беихтиёр мақоламиз сарлавҳасига ҳамоҳанг тарзда. Дарҳақиқат, бу жумлалар сизу биз учун севимли бўлиб қолган қўшиқдан олинган. Ҳамма футбол ишқибозлари учун бу қўшиқ ёқимли-да! Кўчадан ўтиб борар эканмиз, спорт мухлислари яшовчи уйларнинг дарвозаларидан ана шу қўшиқ бутун таровати билан кўча томон қанот қоқади. Жаҳон чемпиони булган Фарангистонни ким ҳам билмайди дейсиз?

Ажаб эмас, бизнинг жамоамиз ҳам бир кунмас бир кун келиб бутун жаҳонни ўзининг кучли ўйинлари билан лол қолдирса! Бу бизнинг эзгу тилагимиз. Яхши ният — ярим мол, дейдилар. Иншооллоҳ, уша кунларга етсак, дўпимизни осмонга отиб биз ҳам қойилмақом қилиб қўшиқ қуйлаб юрармикдик?

Бразилияни айтмайсизми? Бу мамлакат биздан анча олисда бўлса ҳам биз ҳам унинг тўптепарларидан маълум ва машҳур бўлиш орзу-

си билан яшаймиз.

Бразилиялик футболчининг биз учун қадрдон булган «Пахтакор» жамоасига етакчи қилиб танланганига ҳам мана бир йил бўлай деб қолди. Натижаси эса чакки бўлмади: пахтакорчилар Ўзбекистон чемпиони булганидан хабардормиз.

Жамоа етакчиси ўз жамоаси номидан шундай деб дастахт ёзиб берди: «Газетангиз мухлислари бўлмиш, азиз болажонларни жамоамиз қаторида кўришни жуда-жуда хоҳлардим. Бунинг учун тинимсиз меҳнат, маҳорат, сабр-тоқат керак бўлади. Билимсиз киши футболда ном қозона олмайди. Ишончим комилки, Ўзбекистоннинг футбол жамоаси ҳам мамлакат мадҳияси остида ўз байроғини голиблик шоҳсупаси узра хилпиратади. Кириб келган янги йилингиз билан! Жамики орзуларингиз рўёбга чиқсин!»

Флора
ФАХРИТДИНОВА.

ЎМИДЛАР РЎЁБИ БЎЛСИН, ЯНГИ ЙИЛ!

Янги йилни худди баҳорни кутгандек интиқлик билан кутаман. Хаёлимда у билан ҳаётимга узгача шаън, узгача ранг кириб келаётгандай булади. Утган йил давомида кунгилм кучаларида дуч келган қувончу гамларимни сарҳисоб этар эканман, худди янги йилда фақат шоду хўррамликки на ёр буладигандек, янги йил кечаси соат 12 га яқинлашган сари юрагим орзиқиб муъжиза кутаман. Худди соат Ун иккига бонг урганда ҳаётимнинг буюк қувонч, бахт ва муваффақиятларга тула янги қисми бошланадигандай!

«Бунчаём хаёлараст бўлма-

санг, ута романтиксан-да, ҳаётга реалроқ қараш керак», — дейди бир дустим. Унинг фикрича, янги йилни интиқлик билан кутиш — аҳмоқлик, чунки янги йилнинг кириб келиши билан умр поёнига янада яқинлашади. Киши эса улимга эмас, ҳаётга интилиб яшайди.

Мен учун эса, янги йил кириб келиши билан ажойиб ва унутилмас булган эски йилнинг тарихга айланиб қолишини ҳисобга олмаганда, бошқа ҳеч нарса қувончига соя сололмайди. Ахир қилолмаган ишларимнинг ва орзуларимнинг рўёби айнан ана шу кириб келган Янги йилда бўлиши мумкин-ку!

Содир бўлиши мумкин булган хира ва қоронгу нарсалар ҳақида эса «кейинроқ уйлайман». Чунки «гурбат излаганга гурбатдир дунё!»

Қолаверса, бу йилгиси мен учун икки карра байрамдир. Назаримда, янги 1999 йилнинг «Аёллар йили» деб эълон қилиниши ҳам беҳиз эмасдек, у бизларга буюк қувончлар ваъда қилаётгандек. Ахир аёллар бахти — оила, жамият, ҳамма-ҳамманинг бахти эмасми?

Хуллас, Янги йилнинг барча яхши ниятли кишилар учун ута омадли ва бахтли келишига ишонаман. Ва барча-барчани чин қалбимдан очган ушбу «фолим» — дуюймга «Омийн» дейишини истайман.

Наргиз ҚОСИМОВА,
Фарғона шаҳри.

Бекатда автобус кутиб утирардим. Мен тенги бир қиз келиб енимга утирди. Қиз олми кийинган, соддагина эди. Эътиборимни тортган жиҳати у жуда хафа эди. Автобус ҳам келавермади. Секин гап бошладим:

- Уртоқжон, танишайлик. Исмин Хуршида.
- Меники Дилдора. 7-синфда ўқийман.
- Мен ҳам 7-синфда ўқийман. Тенгдош эканмиз. Нега хафасан?

КИТОБ СОВГА ЭМАСМИ?

Дилдора менга булган воқеани айтиб берди:

— Бугун синфдошим Маликанинг тугилган куни эди. Ҳаммамизни таклиф қилганди. Айрим синфдошларим бугун ўқишга ҳам келмади. Билсам, ота-оналари ишдалигидан фойдаланиб, уйда қолиб роса пардоз қилишибди. Катта опаларининг, қариндошларининг, айримлари ўзларининг «зур», «лодахужа» кийимларини кийиб тугилган кунга келишибди.

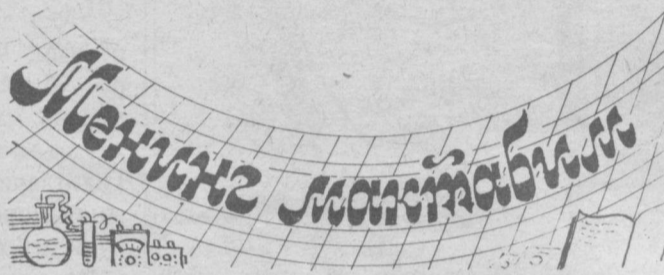
Мен дардан чиқиб, боримни кийиб бордим. Маликага беш дона гул ва китоб совға қилдим. Дугонам совгамни менсимай олди-да, опхонага ташлаб чиқди. «Гуллар сулиб қолади, вазага солиб қуй», десам, «Вой, уйдаги гулларни кур, қандай чиройли. Арзимаган совға опкелиб, миннат қилиясанми?», — деса буладими?

Уйда ҳақиқатан ҳам дугоналарим совға қилган қимматбаҳо гуллар турарди. Бир вақт Малика дугоналаримнинг совгаларини — биллур идишлар, соат, куйлақларни олиб чиқиб, ким нима совға қилганини курсата бошлади. Китобим опхонада қолганми, мен ҳақимда индамади. Хуллас, тугилган кундан уқиб чиқдим. Китоб ва гулим совға урнига утмаганидан хафа булдим. Ота-онам оддий ишчи, қимматбаҳо совға олиб беролмайдилар.

Дугонажонлар, Маликанинг иши тугрими? Қимматбаҳо совға нима? Китоб-чи, совға урнига утмайди-ми? Сизларда тугилган кунга нима совға қилишди?

Хуршида САИДОВА,
Тошкент шаҳар, Юнусобод туманидаги
274-мактабнинг
7-«Б» синф ўқувчиси.

Болалар! Яқинда мухбиримиз ГУЛЮЗ ўзи ўқиган Юнусобод туманидаги 274-мактабда бўлганида уни собиқ мактабдошлари ўраб олишди. Ва «Бизни ҳам газетага ёзинг, опа», — деб чуғурлаб кетишди. Гулюз улар даврасида фақат катта танаффус чоғида бўлди ва эшит-ганларини ёзиб олди. Қаранг, бу болакайлар оз фурсатда катта муаммоларни кўтариб чиқа олишганини! Уқинг, хулоса чиқаринг.

Бувимнинг айтишларича, мен кичкина эмишман. Буйим пастроқ, аммо ўртоқларим билан тенг ўқийман, баҳоларим аъло.

Утган куни шанбалик утказдик, олхури кучатларининг тагини юмшатдик. Хазонларни туплаб, энди ёқмоқчи булгандик, синф раҳбаримиз бизни тўхтатдилар.

— Аввало, бу ой ёнгиндан сақланиш ва унинг олдини олиш ойлиги. Қолаверса, шамол хазон тутунини ҳамма ёққа таркатади. Ҳаво бузилади. Бу эса сизнинг соғлигингизга ҳам зарар.

Яхши-шиси, хазонларни ҳам тупроқ билан аралаштириб чопинг ёки кимнинг уйда қуйи булса, олиб кетсин, — дедилар.

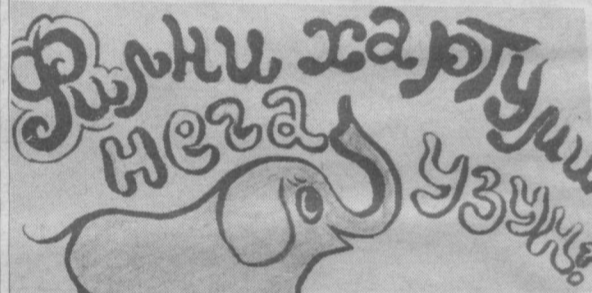
Мен хазонларни қопга солиб уйга олиб келдим, бувим хурсанд булдилар. «Хазонни ёқмай, тўғри қилибсизлар», — дедилар.

Яна бир сирни айттайми, тоза ҳаво, дориланмаган сув, табиий гиёҳ ва мева-сабзавотларни, айниқса, сабзини куп есак, буйимиз тез усар экан. Келинлар, дустлар, ҳавони соф сақлайлик, кучаларда тутун тарқалмаслиги учун ҳаракат қилайлик.

Аброр ИРИСОВ,
9-«Б» синф ўқувчиси.

Қадим замонда бир фил яшаган экан. Унинг ўзи катта, аммо бурни жудаям кичкина экан. Бир куни фил ўрмон шифокорлари бўлмиш маймунлар олдида бориб, уларга:

— Эй шифокор маймунлар, менинг бурним жуда кичик, уяламан. Сизлардан илтимос, бурнимни узун қилиб беринглар, — дебди.

Маймунлар шохдан шохга сакраб юришган экан. Қўлларида арқон бор экан. Маслаҳатлашиб, «Бурнингни ҳозироқ узун қилиб қўямиз. Мана бу арқонни бурнингга боғла», — дейишибди.

Фил арқонни бурнига боғлаши билан маймунлар унинг бурнини арқон билан чунонам тортишибдики, фил ўкириб юборибди.

Қарашса, филнинг бурни узун бўлиб кетибди. Фил энди бурнини калтароқ қилишларини илтимос қилибди. Бунинг иложи булмабди.

Шу-шу филнинг бурни узун бўлиб, хартумга айланиб қолган экан.

Наргиза ҲИКМАТОВА,
7-«Б» синф ўқувчиси.

Телефондаги суҳбат

Ҳозир купчиликнинг уйида телефон бор. Албатта, телефоннинг борлиги яхши. Мен телефонда гаплашиш маданияти қандай, телефонда катталар ва дугоналар билан суҳбатлашганда нималарга риоя этиш зарурлиги ҳақида фикр билдирмоқчиман.

Телефон жирингласа, «Алло» деб гушакни олиш тугрими? Менимча, нотўғри. Чунки телефонда бизни ким чақираётгани номаълум. Балки бувимиздир. Шунинг учун «Лаббай, Ассалому алайкум» деб гап бошласак, тўғри булади ва бизнинг ўзбек қизларига хос одат булади.

Бир дугонам менга кўнгироқ қилиб, куп вақтимни олади. Яна русча сўзларни аралаштириб гапирди. Менимча, ҳар бир киши телефонда гаплашиш маданиятини билмоғи ва унга риоя этмоғи лозим. Телефондаги суҳбат қисқа бўлиши керак.

Арофат ҲИКМАТУЛЛАЕВА,
7-«Б» синф ўқувчиси.

Ҳозирги кунда газета ва китобга қизиқиш кам. Айримлар кам ўқишади. Сабаби, купчилик телевизор тагида, кўлоғида эса плеер.

Купчилик болалар пуллари компьютер уйинларига сарфлашади.

Телевизор кўриши осон, меҳнат қилинмайди. Китоб ўқиш эса ирода ва сабр талаб қилади, фикрлашга ундайди.

Айримлар китоб қиммат дейишади. Бу фикрга қўшилмайман. Китобдан арзон нарса йўқ.

Ахир, китоб нутқимизни оширади, фикримизни мустақил ва равон ифодалашга ўргатади. Демак, китобга қизиқиш ва муносабатни ўзгартиришимиз лозим.

Бахтиёр ВАЛИЕВ,
9-«Б» синф ўқувчиси.

ҲАЗАЛ ЁДЛАШ ШАРТМИ?

Мен математика чуқур ўргатиладиган синфда ўқийман, аммо адабиёт жону дилим. Устозим каби ҳазалларни ифодали ёдлашга ҳаракат қиламан. Бу йил Машраб, Огаҳий, Фурқат ҳазалларидан намуналар ёдлаётимиз. Синфимизда ҳаммаси уғил болалар булса ҳам барибир ҳазалларни яхши куриб ёдлаймиз ва шарҳлаймиз.

Бугун ҳам ҳазал ёдлаётган эдим, «В» синфда ўқийдиган ўртоғим чиқиб қолди ва футбол ўйнашга чақирди. Ҳазал ёдлаб чиқишимни айтгандим. «Намунча, ҳалеб шеър ёдлайсан, ёдлаш шартми?», — дейди.

У мени тўшунмади, албатта, ҳазал ёдлаш шарт, ёдлаганда ҳам аруз вазида рукнларга тўғри ажратиб, ифодали ёдлаш шарт.

Рихситилла ШЕРМОНОВ,
9-«Б» синф ўқувчиси.

Албатта, ҳар кимнинг орзулари бўлади. «Яхши ният — ярим мол», — дейди доно халқимиз.

Мен шундай орзу қиламан. Мактабни аъло баҳоларга битирсам. Яхши мақоллар ёзиб, газеталарда машҳур бўлсам. Бой бўлсам. Машина ҳайдашни ўргансам ва шахсий машина бўлсам.

Нима буларди, дейсизми? Пулимга куп китоб сотиб олардим. Устозимга совға қилардим. Машинамда ҳам устозимни ва ота-онамни сайр қилдирардим.

Нодира ҲИКМАТОВА,
7-«Б» синф ўқувчиси.

КИТОБГА ҚИЗИҚИШ

КЕЛМАСКАДАГИ ОРЗУЛАРИМ

Дарс бошланишидан олдин синфдошларим Баҳром, Қаҳрамон билан қувлашмачоқ ўйнаётган эдик. Қизиги шундаки ҳамма қувлашмачоқни ерда ўйнаса, биз дарахт устида ўйнадик. Натияжада, мен ерга қулаб тушдим. Кўзимни очсам пойтахтимиздаги травматология ва ортопедия институтининг болалар жароҳати бўлимида эканман. Оёқ қўларим менга бўйсунмапти...

Қимирламасдан, осмонга қараб 40 кун ётдим. Бу ҳолатда ётиш жуда-жуда ёмон экан. Ўша кунлари чопқиллаб югургим, кўчада ўйнагим, мактабга боргим келдики. Агарда оёғимнинг тили бўлганида эди «юр, юрақол» деб юборган бўларди. Менку энди анча тузалиб, мактабга ҳам бориб келаянман-а, аммо Нурлан исмли болага жуда-жуда қийин бўлди.

Нурлан Жуманазаров Тошкент вилояти, Юқори Чирчиқ туманидаги 19-мактабнинг 5-«Б» синфида ўқир экан. У ўртоқлари билан ўйнаш баҳонасида мол-ҳолларини далага олиб борибди. Кенг далада қўй-ю сизирлари «яйрабди». Ўзлари эса ўша ерга жойлашган нарвонли темир симёғоч устида ўйнашибди. Симёғочга биринчи бўлиб Нурлан чиқибди. Шу вақт билмасдан электр тоқини ушлаб олибди-ю, ўша заҳоти қўйиб юборибди. Бироқ унинг ўнг оёғи электр тоқига илишиб, куйиб кетибди. Хушидан кетиб йиқилган Нурлани касалхонага олиб келишибди. Врачлар эса куйиб, гўшга ўхшаб қолган оёғини тиззасидан тепасигача кесиб ташлашди.

Агар болалар мумкин бўлмаган ўша темир симёғочга чиқишмаганида эди, бундай хунук воқеа содир бўлмасди. Мана оқибати. Энди у ўзи хоҳлагандек бир оёқда чопиб-чопиб юролмайди.

Нурланга кечаю кундуз амал қилиши қаради. Кундузлари эса

отаси келиб хабар олди. Бироқ унинг онаси сира кўринмади.

Амакисининг айтишича онаси, (тўғрироғи онаси дейишга ҳам тилим бормаяпти) Нурлан бир ёшлигида отасининг қўлига ташлаб кетибди. Шу-шу Нурлан отаси, бувиси, буваси, амакисини билан бир ҳовлида яшар экан.

Эҳ, қанийди унинг онасини таниганимда эди, уларга шундай деган бўлардим. «Нурланга сиз илгаридан кўра бугун янада кераксиз. Уни овутиш, ундан ширин сўзингизни аяманг». Нималар деяпман ўзи? Соппа — соғ вақтида керак бўлмаган бола ногирон бўлганида оналик қилармиди? Яна ким билсин?

Ноумид шай-

ОЛТИНЧИ ХОНАДАГИЛАРНИНГ ТАВБАСИ

топ деган гапимиз ҳам борку. Эҳтимол улар ҳам қайси бир жойда қилган ишларидан қийналиб юргандирлар? Нурланинг ҳозирги аҳволини эшитиб, ўз айбларини юварлар.

Биз даволанаётган олтинчи хонада бошқа болалар ҳам бор эди. Келинг, яхшиси уларнинг ўз оғизларидан эшитайлик-чи.

**ЭХ,
«ПАХТАКОР»,
«ПАХТАКОР»
Ботиржон ЮСУПОВ,
Шайхонтохур туманидаги
Саъдулла Исмаилов
номли 141-мактабнинг
6-«Б» синф ўқувчиси.**

— Бўш вақтларимизда маҳалламиз болалари — Мурод, Хожиақбар, Зафар, Алишер, Дилмурод билан биргаликда футбол ўйнаймиз. «Пахтакор»

футбол командасининг ашаддий ишқибозимиз. Уларнинг ҳар бир ютуғи бизнинг қувончимиз, мағлубияти ташвишимизга айланиб қолган. Таиланддаги XIII Осиё ўйинларини ҳам кузатиб бордик.

Болалар билан навбатдаги футбол ўйинини бошладик. Ўйин жуда яхши кетаётган эди. Бироқ тўп икки марта кетма-кет менга қаттиқ тегди. Яна кимнинг зарбасидан денг? Ўзимдан кичкина синфда ўқийдиган боланинг тепкиси-я. Мен ҳам жаҳл қилиб тўпни куч билан теддим. Тўғрироғи тўп ме-

спортда интизом биринчи ўринда туришини шу вақтда ҳис қилдим.

БАРМОҒИМ-НИНГ «ОВОЗИ ЧИҚДИ»

**Рустам ЭРГАШЕВ,
Акмал Икромов
туманидаги 139-мактабнинг 1-«А» синф ўқувчиси.**

— Мен оқлада катта фарзандман. Иккита ўғил укам бор. Онам мени ҳаммиша ёрддамчим деб эркалайдилар. Бу гапларида н

шимда кичикроқ темирга қоқилиб кетдим. Тавба, катта йўлда темирни ташлаб қўйишганини-чи, дедиму, уни ҳам чиқиндиларга қўшиб қўймоқчи бўлдим. Бироқ темир мен ўйлаганчалик енгил эмас экан. Кўтаришим билан яна қайтиб ерга, йўғ-е, қўлимга тушиб бармоқларимнинг қирсиллаган овозини чиқариб юборди. Ўнг қўлимнинг бармоқчалари яхшигина синган экан.

Эссиз, «Алифбе»ни ўқитувчимиз Озода она яхшилаб ўргатаётган эдилар. Ҳечқиси йўқ. Бу ерда ҳам бекор ўтирмайман. Муқаддас холажоним ҳозирча менга ўқитувчилик қилаяптилар.

Касалхонада яна кўп болалар даволанаётган эди. Уларнинг деярли барча-барчаси «кичкинагина» шўхликларининг оқибати эканлигини айтишди.

Бундан сиз ўзингизга керакли хулосани чиқарасиз деган умиддаман. Ҳамма ёмон одаларингизни эски йилда қолдингиз. Янги йилда сизга ҳаммиша соелик, саломатлик тилаб,

**Искандар ОДИЛОВ,
Тошкентдаги 206-мактабнинг 3-синф ўқувчиси.**

«АЛИФБЕ» — САВОДХОНЛИК БАЙРАМИ

Яқинда Тошкент шаҳридаги 326-мактаб мажмуасининг 5 та биринчи синф ўқувчилари «Алифбе» байрамини утказишди. Байрам «Ёш томошабинлар театри»да ноанъанавий тарзда, аввалгиларидан бошқача тарзда утказилди. Болажонлар «Алифбе»ни қандай узлаштирганликларини «Алифбе-саводхонлик» темаси буйича намоиш қилишди.

Театр зали ота-оналар билан лиқ тулди. 5 та 1-синф уртасида саводхонлик мусобақаси бошланди. Унда 1-«А» синфи — «Илмсаодат калити», 1-«Б» — «Хунархунардан унар», 1-«В» — «Одоболтиндан қиммат», 1-«Г» «Ватан туйғуси», 1-«Д» синфи эса «Она тилим — жону дилим» темалари буйича баҳс бойлашдилар. Кичкинтойларнинг сеҳрли куй-қушиқлари, жозибали рақслари, жанангдор шеърлари ва қизиқарли театр томошалари ҳамма ни хушнуд қилди. Айни чоғда театр жамоаси ҳам болажонларга «Минг бир кеча» эртақ-театрини совга сифатида қўйиб беришди.

Ушбу саводхонлик байрамида 1-«А» синфи ўқувчилари голиб деб топилди. Ушбу синф ўқитувчиси Муқаддас опа Зокированинг болажонлари фикран теран, ақлан зийракликлари билан ҳаммининг олқинини олишди.

Юз-куздан нур ёғилиб турган бу муаллима ўқувчиларида уз меҳнатлари самараси зос кетмаганлигини куриб кузларидан меҳр ёшлари чиқиб кетди.

«Алифбе» байрамни бу тарзда утказиш фикри кимдан чиқди экан, дея мактаб-мажмуа директори Пулатов Гинчивой акани суҳбатга тортдик.

— Болаларимизни ҳаммасини бир ерда, бир пайтда байрам утказиш фикрини айтганимда ўқитувчиларим андек иккиланибди. Аввало болалар саҳнани куришди, саҳнада узини тутушни урганишди. Барча ота-оналар уз фарзандларини саҳнада куриб қувонганларини куриб турибсиз. Менинг жону дилим шу болалар. Бутун ҳаётимни болаларга бағишлаганман, — дейди ута дилкаш, содда, тиниб-тинчимас директор.

Залда утирган ота-оналардан М. Жалилова, Э. Собирова кабилар мактаб директоридан жуда-жуда миннатдор эканликларини тўқинганиб гапиришди.

Қани энди бошқа мактаблар ҳам булардан урнақ олиб, болажонларининг байрамларини театр саҳналарида утказишса.

Қаламинг қутлуг, келажагинг порлоқ бўлсин Мустақил давлатнинг азиз болажонлари!
Малика БОБОҚУЛОВА.

СЕВИМЛИ УСТОЗ

Мақтабимизда ўқитувчилар куп. Шулардан бири Шоҳида Расуловна ёш булишиларига қарамай меҳримизни қозонганлар.

Шоҳида опа бизга рус тилидан дарс берадилар. Асардан парчаларни, шеърларни ифодали ўқиб берадилар.

Синфимизда «13 ёшли баҳорим», «Ақлли бола — элга манзур», «Табиат ва биз» мавзусида қизиқарли кеча ва тарбиявий соатлар утказдик. Бунда ҳам ўқитувчимизнинг ҳиссалари катта булди. Ўқитувчимиз бизни севади ва биз ҳам Шоҳида опани қадрлаймиз. Доим соғ булинг, сеvimли устоз!

**Анваржон ҲАМИДОВ,
Тошкент шаҳар, Ф. Хўжаев
номли, 32-мактабнинг 6-«Е»
синф ўқувчиси.**

ҚУВОНЧЛИ КУН

Бу йил мактабимиз ўқувчилари учун қувончли йил бўлди. «Нега?» дейсизми? Бунинг сабаби бор, албатта. Янги директоримиз ташаббуси билан мактабимизга алоҳида эътибор берилмоқда. Барча қизиқарли фанлардан тўғарақлар ташкил қилинди. Қувончлиси шундаки, яқинда мактабимизнинг клуби ишга тушди. Авваллари бирон бир тадбир утказмоқчи бўлсак, синфхоналарда утказардик. Албатта, катта тадбир учун синфхона торлик қиларди. Мана энди бемалол ҳар хил байрамларда шу клубдан фойдалансак бўлади. Клубнинг очилиш маросимида барча ўқувчилар қатнашди. Биз, 8-синф ўқувчилари ота-оналар ва устозлар учун «Шу азиз Ватан барчамизники» мавзусида эрталик утказдик. Бу эрталикда синфимиз ўқувчиларидан Ёдгорова, Хамидова, Аминова, Хамроев каби ўқувчилар ватан ҳақида саҳна кўринишини намоиш этишди. Тадбирни томоша қилган меҳмонлар, устозлар ва ота-оналар бу мактаб ўқувчиларининг зукко ва тиришқоқлигига қойил қолишди.

**Шаҳноза КАМОЛОВА,
Бухоро вилояти,
Ғиждувон туманидаги
18-мактаб ўқувчиси.**

Азиз болажонлар! Бугун сиз севиб томоша қиладиган «Кўзмунчок» кўрсатувининг ижодий ходимлари тахририятимизга ташриф буюришди. Биз кўрсатувнинг бошловчиси Саодатхон Хўжаевани суҳбатга тортдик.

— «Кўзмунчок» кўрсатуви «Ойнаи жаҳон» юзини кўрганга ҳам 4 йил бўлибди, деди Саодат опа.

— Кўрсатувнинг асосчиси Санобархон Умархўжаева бўладилар. Ҳозирги кунларда улар ўзларининг кўз-

мунчоклари, яъни фарзандлари тарбияси билан бандлар. Шунинг учун бу кўрсатувни тайёрлаш менга топширилган.

— Саодатхон, ҳар ҳафта кўрсатув тайёрлаш қийин эмасми?

— Бу эшитган қулоққа қийиндир. Лекин биз ижодий гуруҳимиз билан бирга бир ёқадан бош чиқариб ишлаганимиз учун унчалик қийналмаймиз. Чунки муҳарриримиз Қахрамон Мирмақсудов, режиссёрларимиз Лутфулла Оллоку-

Сиз кутган учрашув

«КЎЗМУНЧОҚ»ГА КЎЗ ТЕГМАСИН!

тувлар тайёрлайсизларми?

— Умуман, биз имкониятларимиздан келиб чиққан ҳолда кўрсатувимизни мазмунан бойитиб борамиз. Лекин афсуски, вилоятларда ижодий сафарларда бўла олмаймиз.

Газетамиз ҳақида фикрингизни билмоқчи эдик.

— «Тонг юлдузи» болаларнинг сеvimли газетаси. Бола онгининг яна ҳам ривожланишида сизларнинг турли рух ва саҳифаларингиз кўл келаяпти, деб ўйлайман. Мен ўзим «Тонг юлдузи» газетасини ҳар доим ўқиб бораман.

— Тилақларингиз?..

— «Кўзмунчок»ни томоша қилаётган болажонларга дунёдаги бор яхшиликларни, ширинлик ва ўйинчоқларни шунингдек аъло баҳоларни тилайман. Ота-оналари эса доимо соғ бўлишсин!

Сизларга кўз тегмасин, кўзмунчоклар!

Суҳбатдош:
Нодира
МУҲАМЕДОВА.

лов, Ҳамза Каримов, ёрдамчимиз Раънохон Мирниёзовалар ҳам мен билан бирга жон куйдириб сидқидилдан ижод қилишди. Бизнинг ютуғимиз ҳамкорлигимиздадир.

— Болалар учун кўрсатув тайёрлаш осонми ёки қийин?

— Болалар учун кўрсатув тайёрлаганингизда ўзингиз ҳам бола бўлишингиз керак. Уларнинг қилиқлари, табиатларини кўриб, иложи бо-

рича уларнинг ичларига кириб кетишингиз керак. Шундагина болажонлар билан тил топишиб, суҳбатлашингиз мумкин.

— Болажонларга бўлган муносабатингиз?

— Тўғриси айтсам, болаларни севмаганимда бу кўрсатувни олиб боришга розилик бермаган бўлар эдим. Кейинги пайтларда мени болалар «Кўзмунчок» опа деб чақиршади. Ҳатто ҳазиллашиб, «Менга экрандан бир кулиб кўйинг», дейишади ҳам. Бундай гаплардан сўнг қилаётган меҳнатимнинг меваси ширинлигидан мамнун бўламан. Уларнинг қувончи, тириш-қоқлигини кўриб, келажакдан асло ҳавотир олмайман.

— Саодатхон, бола-

лар орзу қилишни яхши кўришади. Вақтида биз ҳам кўп нарсаларни орзу қилганмиз. Сиз-чи?

— Болалигимда юрист бўлишни хоҳлаган эдим. Лекин тақдир тақозоси билан телевидениега ишга келдим. Бу ерда ишлашимдан асло афсусланмайман.

— Сизга қайси байрамлар ёқади?

— Менга кўпроқ янги йил байрами ёқади.

— Келажакда кўрсатувингизни қандай тасаввур қиласиз?

— Болажонларимиз кўрсатувимизни янада қизиқиб кўришлари учун уни янада қизиқарлироқ қилиб тайёрлашимиз зарур. Яна кўрсатувимизнинг келажак порлоқ деб ўйлайман.

— Вилоятлардаги болалар ҳақида ҳам кўрса-

БОЛАЛАРГА АТАЛГАН СПЕКТАКЛАР

Куплаб профессионал театрларимиз ҳам болаларга аталган асарларга алоҳида эътибор билан қарамокдалар. Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик театри ижодий жамоаси томонидан саҳнага олиб чиқилган Ҳайдар Муҳаммаднинг «Сеҳрли танбур» эртак-спектакли ёш томошабинлар томонидан хушнудлик билан кутиб олинди. Қобилият исмли йигитнинг бошидан кечирганлари, унинг мусиқага бўлган меҳри, дўстлик, яхшиликка бўлган интилишлари ҳаяжонларга бой саҳналарга ифода этилган спектакл воқеаларнинг изчиллиги билан ҳам кичкинтойларнинг эътиборини узига тортмоқда. Спектаклни иқтидорли режиссёр Муборак Мадазимова болалар руҳиятига мос равишда саҳнага олиб чиққан. Бастакор Анвар Эргашовнинг қувноқ мусиқалари асарни янада кутаринки руҳда чиқишига омил бўлган. Спектаклдаги асосий образларни сизларга кино ва телевидениедаги образлари

билан таниш бўлган артистлардан Фотиҳ Жалолов, Толиб Муминов, Маҳбубахоним Икромова, Муқаддас Шожалилова, Зуҳра Ашурова, Тоҳир Саидов, Фарход Абдуллаев ва бошқалар ижро этмоқдалар.

Йулдош Охунбобоев номидаги Республика ёш томошабинлар театри ижодий жамоаси ҳам болаларга муносиб совға билан саҳнага чиқдилар. Драматург Жура Маҳмудовнинг болалар ҳаётдан олиб ёзилган «Ҳаётбахш томчи» деб номланган асари асосидаги спектакл ёш томошабинларнинг оқ-қизлари билан кутиб олинди. Эзгулик ва ёвузлик, дўстлик ва хиёнат асосий воқеалар қилиб олинган асар қизиқарли саргузаштлардан иборатлиги билан ҳам болаларга манзур бўлмоқда. Спектаклдаги асосий образларни иқтидорли артистлардан Акромжон Исломов, Бахтиёр Ҳожиматов, Маъруф Қодиров, Муҳаббат Муҳиддинова, Феруза Бобоёрова ва бошқалар талқин этганлар.

Биз бувижонларимиз, бобожонларимиздан «Юсуф ва Зулайҳо» афсонасини куп бора эшитганмиз, уларнинг бошларига тушган турли воқеа ва ҳодисалардан ҳаяжонланганмиз. Халкимизнинг

дас туйғу эканлигини кўра-миз. Ҳиёнат, пасткашлик, мол — дунё деб уз жигаргўшасидан кечган ака-укаларнинг охир оқибатдаги пушаймонларига гувоҳ бўламиз. Фильм ижодкорлари мусиқа ва кў-

экраларга олиб чиққанлар Фарҳод Олимов басталаган оҳанглар бизларни янада воқеалар ичига бошлаб киради, ҳаяжонларга солади.

Фильмда бош ролларни ижро этган Мадинабону Сатторова, Зулайҳо Бойхонова, Нодир Жураев, Ҳамид Тухтаевлар икки қалб эҳтиросларини катта маҳорат билан олиб чиққанлар. Турли образларни талқин этган Фазлиддин Фаёзов, Файзулла Аҳмедов, Рустам Маъдиев, Мушарраф Тухтаева, Боир Холмирзаев, Дилорам Сафоевалар ҳам бир-биридан гузал ролларни яратишга муваффақ бўлганлар.

Салоҳиддин
СИРОЖИДДИНОВ

АФСОНАНИНГ ЯНГИЧА ТАЛҚИНИ

Энг сеvimли афсонасидан булмиш ушбу қисса «Ўзбек-телефильм» ижодкорлари томонидан тасвирларга кучирилди. Устоз адиб Рамз Бобожон сценарийси асосида режиссёр Ҳамид Қахрамонов суратга туширган кино қиссада биз ҳақиқат, дўстлик, биродарлик нечоғлик муқад-

диқлар орқали бизларни эртакларнинг сеҳрли оламига олиб киради, изчил воқеалар замирида ётган пок туйғуларни образлар орқали очиб берди. Операторлар Адҳам Қучқоров, Гайниддин Зиёмуҳаммедовлар афсонага ҳамоҳанг гузал диёримиз табиятини янада фусункор тарзда

ЁШ ИҚТИСОДЧИ

YOSH IQTISODCHI

“Тонг юлдузи”га илова
иқтисодий газета

Дунёда бўлсин тинчлик, Юртимда - тўкинчилик!

ПРЕЗИДЕНТ АРЧАСИ

Бу йил республикамызда Янги йилни ҳаммадан олдин меҳрибонлик уйлариинг эркатойлари кутиб олишди. 29 декабрь куни давлат ардоғидаги болалар ҳукуматимизнинг меҳр-саховатининг яна бир ёрқин намоишидан баҳраманд бўлишди.

Республика Халқ таълими вазирлиги томонидан уюштирилган гўзал байрам эрталиклари кўнгли ярим болаларнинг руҳига қанот, тасаввурига яна бир шода нур бағишлади. Арча байрамлари давомида кичкинтойлар 29 декабрь - юртбошимиз Ислам Каримовнинг Ўзбекистон президентлигига халқ сайлаган кун эканини таъкидлашди. Ана шундай қутлуг кунда бўлиб ўтган Арча байрамларида сирли, салобатли, севимли қорбобо улашган шириншакар совғалар болаларга гамхўр Президент болаларга юборганини сўзсиз пайқадилар.

Шу куни меҳрибонлик уйларида камол топаётган минглаб болакайлар юзларида қувонч порлади. Она Ватан, меҳрибон давлат шаънига миннатдорлик сўзлари янгради.

Ўз мухбиримиз.

ТУЛАК

Қорбобожон қорбобо,
Қандай совғанг бор бобо?
Бизни хушнуд этасан,
Қувонтириб кетасан.

Келасан янги йилда
Орзу уйғонар дилда:
Дунёда бўлсин тинчлик,
Юртимда - тўкинчилик!

Гулноза МУСАЖОНОВА,
Тошкент шаҳридаги Абу Райҳон
Беруний номли 243-мактабнинг
4-“Б” синф ўқувчиси.

КЎШ ШОДИЁНА

Пискент туманидаги 42-ўрта мактабнинг 1-“А” синф ўқувчилари сўнгги бир ҳафта давомида қўшалоқ байрам шодиёналарини ўтказдилар. Байрамнинг бири - бу болажонлар ҳаётида туб бурилиш ясайдиган, саводларини чиқарадиган саводхонлик Алифбе байрами бўлса, иккинчиси - Янги йил! Қорбобонинг ажойиб совғалари.

Болакайлар азиз устозлари ёрдамида Алифбе байрамига зўр иштиёқ билан тайёргарлик кўрдилар. Ширинтойларнинг бадиий чиқишлари, Алифбе сабоқларини қай даражада ўзлаштирганликларини намоиш қилишлари, уларнинг мустақил фикрлашу дунёқарашлари, лотин алифбосидаги садафдек териб ёзилган хуснихатлари кўнгилларни яйратиб юборди.

Алифбе байрамида мактабдаги устозлар, ота-оналар, ҳаттоки ўрмон ҳайвонлари, Ўқиш китоби қатнашди.

Қорбобо совғасини олиш учун эса ширинтойлар шеър айтиб, қўшиқ куйладилар. Арча атрофидаги кўтаринки руҳ байрамона кайфият мактаб жамоасининг ўқувчиларини эътибори болакайларнинг қалбида бир умрга жо бўлди.

Ирода Собиржон қизи.

“ШЎХ ҚИЗЛАР” ВА “ЭРКАТКОЙЛАР” БАҲСИ

“Қизлар баҳси!” Бу сўзларни эшитсанг, кўзинг оддига икки гуруҳга бўлинган ва нима ҳақидадир баҳслашаётган қизлар келади.

Лекин ҳар доим “баҳс” деганда иккита ўзаро рақиб гуруҳни эмас, балки дўст гуруҳларни ҳам тушунса бўлади. Кўп мактабларда “Балли, қизлар”, “Қизлар даврасида” ёки “Даврага кел, дугонажон”

каби ҳар хил қизлар мунозаралари бўлиб ўтади. Бизнинг мактабимизда ҳам шундай байрам кечаларидан бири бўлди. Кеча “Инсон - одоби билан гўзал” мавзуси остида ўтди. Баҳс “Шўх қизлар” (7-“А” синф) ва “Эркатойлар” (7-“Б” синф) ўртасида олиб борилди. Кечада қизлар ўзларини шеърий нутқ орқали таништиришлари, саломлашуви ва ахлоқ-одоб-

га оид шеърлари, рақслари, сахна кўринишлари, эркатойларнинг келин саломи аъло даражада ижро этилди ҳамда ҳаммага манзур бўлди.

Ҳайъат аъзолари гуруҳларнинг чиқишларини юқори баҳолади. Беллашувда голиб аниқланмади, яъни ҳар иккала томон тенг келди. Бошқача айтганда, дўстлик голиб чиқди.

Ҳисоб 78:78 бўлди.

Юлдуз ШОЙКРОМОВА,
Шайхонтоҳур
туманидаги
324-мактабнинг
7-“А” синф ўқувчиси.

ҲАЗРАТ НАВОЙИНИ ХОТИРЛАБ

Шу йилнинг 2 январь куни пойтахтимизнинг Мустақиллик майдонида ўтаётган Катта Арча тантаналарида иштирок этишга келган бир гуруҳ ўқувчилар ўзаро маслаҳатлашиб, майдон яқинидаги Шоирлар ҳиёбони томон йўл олишди.

Улар пири комил устоз Алишер Навоийни йўқлаб, ул зотнинг таваллуд ва вафот этган кунларини хотирлаб, мутафаккир ҳайкали пойига гулдаста қўйишди. Шоирнинг ҳикматли сўзлари асосида бошланган мушоира байти баракка уланиб кетди.

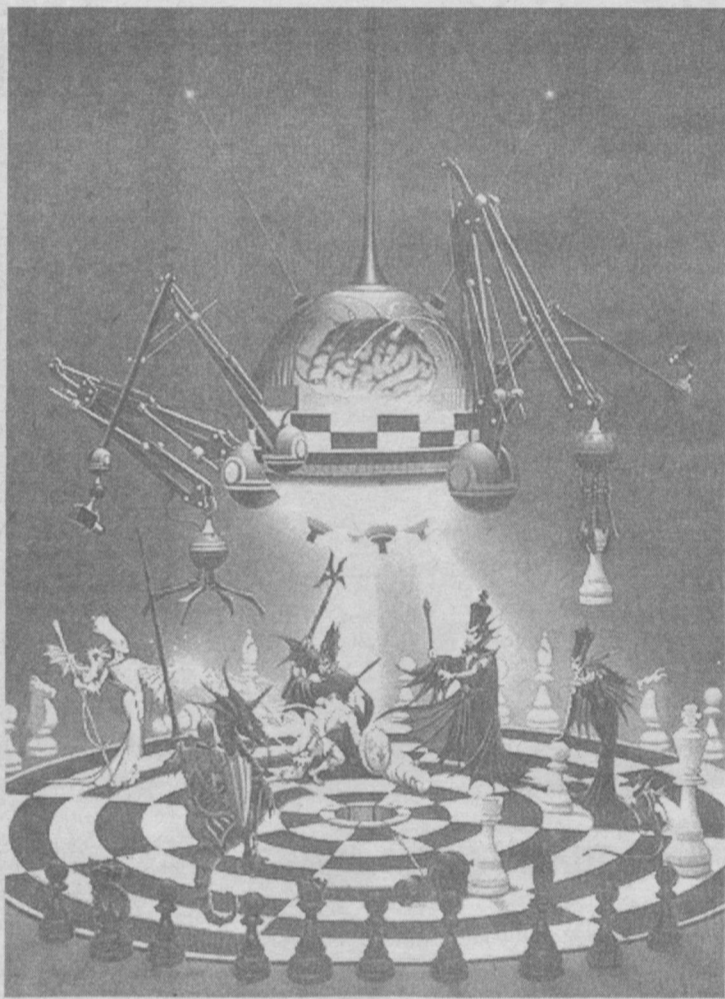
Гуруҳ раҳбари - Собир Раҳимов тумани қўшимча таълим мажмуининг ўқув ишлари бўйича мудираси Муфаррах Аъзамова йиғилганлар билан Навоийнинг хунарамандчилик ва тадбиркорлик ҳақидаги қарашлари мавзуида суҳбат ўтказди.

Зиёрат болаларнинг бадиий, иқтисодий билимларига яна билим қўшди.

Назира ЗОКИРОВА.

ШОҲМОТ, ШОҲ ВА ИХТИРОЧИ СЕТА ХАКИДА АФСОНА

Шоҳмот ўйини Ҳинди-стонда ўйлаб топилганини яхши биласиз.

Айтишларича, ҳинд шоҳи Шерам шоҳмот ўйини билан танишгач, жуда ҳаяжонланибди. Унга айниқса шоҳмот доналарининг ҳар хил ҳолатда туриши, турлича юришлар жуда ёқибди.

Бундай олижаноб ўйинни ўзининг қўли остидаги кишилардан бири кашф этганини билгач, шоҳ уни шахсан ўзи тақдирлашга қарор қилибди.

Кашфиётчининг исми Сета экан. Уни шоҳ ёнига келтирибдилар. Сета камтарин олим эди. У шогирдлари таъминотида яшарди.

- Сета, мен сени бу қадар ақлли ўйин ихтироинг учун муносиб тарзда тақдирламоқчиман, - деди шоҳ.

Донишманд таъзим қилди.

- Тила, тилагингни! Сен истаган нарсани муҳайё қилишга қодирман.

Сета индамади. - Кўркма, айтавер! - далда берди шоҳ. - Истагингни айт. Мен уни бажо келтириш учун ҳеч нарсани аямайман.

- Ҳимматли улуг ҳукмдорим. Жавобини айтишим учун муҳлат бер. Мен эртагача тиниқ фикрлаб, сендан нима сўрашимни ўйлаб келай.

Эртасига тахт зинапо-яси ёнида пайдо бўлган Сета ўзининг ўта камтарин сўрови билан ҳаммани ҳайрон қолдирди.

- Ҳукмдорим, шоҳмотим тахтасидаги биринчи катакка бир дона бугдой қўйишларини буюр, - деди донишманд.

- Одий бугдой доними? - ажабланиб сўради шоҳ.

- Шундоқ, шоҳим! Иккинчи катакка 2 дона бугдой қўйсинлар. Учунчисига - 4 та, тўртунчисига - 8 та, бешинчисига - 16 та, олтинчи катакка - 32 дона...

- Етарли, - деб Сетанинг гапини бўлди шоҳ. - Сен 64 та катакка мос бугдойингни

оласан. Демак, ҳар бир катакка олдинги катакдагидан 2 марта кўп бугдой беришади. Лекин билиб қўй, сен менинг саховатимга муносиб ҳадя сўрамадинг. Сен шу қадар оддий совға сўраш билан менинг марҳаматимни писанд қилмадинг. Аслида сен устоз сифатида ҳукмдоринг марҳаматига эҳтиром билан қарашда шогирдларингга намуна бўлишинг зарур эди. Жўна энди. Хизматкорларим сен сўраган бугдойни қопинга солиб, ўйинга элиб беришади.

Сета жилмайиб саройдан чиқиб кетди.

Тушлик қилаётган чоғида шоҳ Сетанинг хоҳиши

бажарилган-бажарилмаганини суриштирди.

- Ҳукмдорим, - дедилар унга, - буйругингни бажо келтириш ҳаракатидамыз. Сарой ҳисобдонлари зарур дон сонини аниқлаш билан оворалар.

Бу жавобдан шоҳ вазабланибди. Чунки у буйругини секин бажаришларига кўнлмаган эди.

Кечкурун, уйкуга ётишдан олдин шоҳ Сета

Азиз ёз иқтисодчилар! Қадимги ҳинд математиклари ҳисоблаб чиққан бу улкан рақам тўғрими? Агар унинг тўғри ёки нотўғри эканини билмоқчи бўлсангиз, сиз ҳам бир ҳисоблаб кўринг!

сўраган бугдойини олиб кетдим, деб сўради.

- Ҳукмдорим, математиклар тиним билмай ҳисоб-китоб қилишмоқда. Улар ҳисоблашни тонгда битирсак керак, деб умид қилишмоқда, - деб жавоб бердилар.

- Намунча имиллашади? - жаҳл билан қичқирди шоҳ. - Эрталаб мен уйқудан уйғон-ғунимча Сета ўзига тегишли донинг бир донасини ҳам қолдирмай олиб кетсин. Мен ваъда берганман. Иккинчи марта буйруқ бермай сенларга!

Эрталаб шоҳга математиклар сардори унинг хузурига кирмоқчи эканини айтишди.

- Сета олишни истаган бугдойни роса пухта ҳисоблаб чиқдик. Шу қадар катта сон чиқдики...

- Қанақа катта сон чиқмасин, Сета ўз мукофотини олиши шарт, - деб унинг гапини чўрт кесди шоҳ. - Бу билан менинг ҳазинам бўшаб қолмайди. Мукофотга ваъда берилган ва у тўланиши шарт.

- Бу истакни бажаришга давлатинг етмайди, ҳукмдорим. Сенинг ҳамма оморларингдаги бугдой Сета талаб қилган миқдордаги бугдойга етмайди. Бунча бугдой бутун ер юзида ҳам йўқ. Агар сен ваъдамни бажараман десанг буюргин: ер юзидаги ҳамма ҳайдаладиган ерларга бугдой эксинлар, камига денгизлар ва океанларни қуришиб, уларнинг ўрнига ҳам, қор ва музликларни эритиб, уларнинг ўрнига ҳам бугдой экишларини талаб қил. Ана ўшанда (агар ҳосил яхши бўлса!) Сета талаб қилган миқдорда бугдой топиш мумкин.

Ҳисобдонлар сардорининг гапларини эшитиб, шоҳ ҳайратда қотиб қолди.

- Ана шу ҳайратланарли сонни айт менга, - деди Шерам ўйчан.

- Ўн саккиз қвильтон тўрт юз қирқ олти квадрилон етти юз қирқ тўрт триллион етмиш уч биллион етмиш тўққиз миллион беш юз бир минг олти юз ўн беш!

Билиб қўйган яхши

КОНСЕРВА ҚОПҚОҒИДАГИ ЁЗУВЛАР...

Одатда консерва банкларининг қопқоқларида 5 тадан 7 тагача белгилар муҳрланган бўлади. Ундаги биринчи рақам бу консерва тайёрланган сменани (1,2), кейинги 2 та рақам (01,02 дан 31 гача) эса - маҳсулот тайёрланган сана - кунни англатади.

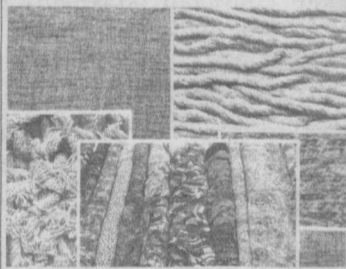
Биринчи харф - консерва тайёрланган ойни англатади. Масалан, А - январь, Б - февраль, В - март, Г - апрель, ... Н - декабрь.

Сўнги рақамда йил ифодаланган бўлади. Дейлик, харф ва рақамлардан иборат биринчи қатор 8 рақами билан тугаган бўлса, демак маҳсулот 1998 йилда тайёрланган.

Иккинчи қатордаги дастлабки 2 та рақам заводнинг номери, қолган 3-4 та рақам эса маҳсулот ассортиментининг белгисидир. Масалан, 60774 да 60-заводнинг номери, 774 эса консерва ассортиментининг белгиси.

Демак, азиз болалар! Дўкондан консерва сотиб олишдан олдин унинг қопқоғидаги 1-қатор ёзувлари ва рақамларига, албатта, эътибор беринг.

ТАБИИЙ МАТОДАН СУНЪИЙ МАТОНУ ФАРҚЛАЙ ОЛАСИЗМИ?

Ҳаммамиз ҳам ип, ипак ва жун газламалардан чиройли ва эстетик талабларга жавоб берадиган кийимлар кийишни хоҳлаймиз. Шундай экан, бу газламаларнинг хусусиятлари, ишлаб чиқарилиши ҳақида тасаввурга эга бўлиш зиён қилмайди. Масалан, ипакларни қараб чиқсак.

Сиз газламаларни бир-биридан ажрата оласизми? Табиий билан сунъий эканини-чи? Икки хил ипакни қўйиб, уларнинг қайси бири табиий ипак, қайси бири сунъий ипак толаси дейилса ажратиш қийин, албатта.

Маълумки, ипак куртлари пилла ўрайди, пиллани қайна-тиб ипак толаси ҳосил қилинади. Демак, табиий ипак ҳайвонот маҳсулоти, унда оқсил моддаси мавжуд. Сунъий ипак қоғозга ўхшаш ўсимлик қипиғидан ёхуд юқорида кўрган миздек пахтани қайта ишлаб ҳосил қилинади.

Шунинг учун сунъий ипак ёқилса қоғоз ҳиди, табиий ипак ёқилса жизғанақ ҳиди келади.

Advertisement for 'Kurin-mas' (Curry) featuring a pen nib and the text 'Kurin-mas Курин.мас Курин.мас Курин.мас Курин.мас Суёх'.

Керакли нарсалар: тоза перо, бир варақ қоғоз, спирт лампаси, фенолфталин, мис сульфати, нашатир спирти, лимон ёки пиёз ва пробиркалар.

1-ТАЖРИБА.

Ўювчи натрий эритмасидан тоза перо билан қоғозга бирор сўз, масалан, "Элдор" деб ёзилади ва қоғоз қуритилади. Қоғоз қуритилган сўнг унда ҳеч қандай ёзув изи қолмайди. Сўнг қоғозни фенолфталин эритмаси билан хўлланади. Шу ондаёқ қоғоз бетида тўқ қизил рангдаги "Элдор" сўзи пайдо бўлади.

2-ТАЖРИБА.

Бу тажрибани қуйдагича бажариш ҳаммумкин: мис сульфати эритмаси билан ёзиб қуритилган қоғозни

нашатир спирти билан хўлланса, қоғоз бетида тўқ қизил рангли ёзув кўринади.

3-ТАЖРИБА.

Лимон шарбатидан ҳам кўринмас сиёҳ тайёрлаш мумкин. Бунинг учун лимонни сиқиб, шарбати пробиркага томизилади ва у билан қоғозга ёзилади.

4-ТАЖРИБА.

Лимон бўлмаган ҳолда пиёзни сиқиб, унинг суви билан ҳам ёзиш мумкин.

МАКТУБЛАРИНГИЗНИ КЎЙИДАГИ МАНЗИЛГА ЮБОРИШИНГИЗ МУМКИН:
700029. Тошкент шаҳри,
Мустақиллик майдони,
2-уй, 402-хона.
(Музаффар ПИРМАТОВга)

ИҚТИСОДИЁТДАН САБОҚЛАР

Янги ўқув йилидан бошланган "Иқтисодиётдан сабоқлар" сиртқи мактаби конкурси давом этмоқда.

Конкурс "Ёш иқтисодчи" илова газетаси ва конкурс лойиҳаси муаллифлари, фан номзодлари Эргашовой САРИҚОВ ва Баҳодир ХАЙДАРОВлар билан ҳамкорликда уюштирилмоқда.

Конкурс бутун ўқув йили давомида олиб борилади. Газетамизнинг ҳар бир сонидан конкурс топшириқлари ва бу топшириқларни бажаришингиз учун зарур бўладиган назарий материаллар бериб борилади. Сиз, ўз навбатида, топшириқ варақаларини тўлдириб, тахририятга юборишингиз лозим. Агар газетамизга обуна бўлмаган бўсангиз, ҳозирча мактаб кутуб-

хонасидан газетани топиб, қўлда ёки ксероксда кўчириб олиб, топшириқ варақасини тўлдириб, бизга йўллашингиз мумкин. Оралиқ якунлар ҳар ойда эълон қилиб борилади. 3-4 та газетада берилган топшириқларни тўплаб, 1 та хатжилда юборишингиз ҳам мумкин.

Конкурс ташкилотчилари ва ҳомийлар томонидан қўйидаги мукофотлар таъсис этилган:

1-ўринни эгаллаган ўқувчига - телевизор;

2-ўринни эгаллаган ўқувчига - стерео магнитофон;

фаол қатнашган 10 та ўқувчига - аудио-плеер

Конкурснинг якуний босқичи Тошкент шаҳрида 1999 йилнинг апрель ойида ўтказилади.

15 - ДАРС

ЧИҚИМ ВА ТАННАРХ

Олдинги дарсда товар нархининг бозорга боғлиқ томонлари ҳақида сўз юритдик. Нарх, умуман олганда, жуда кўп омиллар асосида шаклланади. Қўйида биз товар нархининг товарни ишлаб чиқаришга сарфланган харажатларга асосан шаклланиши хусусида тўхталамиз.

Келинг, новвойхонанинг бир кунлик фаолиятини таҳлил қилайлик.

Айтайлик, новвойхонада икки киши новвой ва унинг ўғли ишлайди. Ҳар куни 50 кг.лик бир қоп ун 2000 сўмга сотиб олиниб, ундан хамир қорилди. Хамирга жами 200 сўмга хамиртуруш, ёғ, туз, кунжут кўшиб, 250 дона нон ясалади. Нонларни тандирда пишириш учун 200 сўмлик газ сарфланади. Маош сифатида эса ҳар куни 600 сўм ажратилади. Шундай қилиб, новвой 250 дона нонни тайёрлаш учун жами 3000 сўм сарфлайди. Бу новвойхонанинг бир кунлик чиқими бўлади.

Битта нон учун эса новвой ўрта ҳисобда 3000 сўм:250 дона=12 сўм харажат қилади. Битта нонни тайёрлаш учун сарфланган чиқим, ноннинг **таннархи** деб аталади.

Умуман олганда, катта корхоналарнинг чиқими ҳисобланаётганда бино ва иншоотлар, транспорт, асбоб-ускуналардан фойдаланиш билан боғлиқ бошқа яна бир қатор сарф-харажатлар ҳам қўшилади.

Корхонанинг маълум давр ичидаги товарлар ишлаб чиқариш ва сотиш учун жами харажатлари миқдори **чиқим** деб аталади.

Бир бирлик товарни ишлаб чиқариш ва сотиш харажатлари эса товарнинг **таннархи**, деб аталади. Товарнинг таннархи, жами чиқимнинг ишлаб чиқарилган товарлар миқдорига бўлиб топилади.

$$\text{Товарнинг таннархи} = \frac{\text{Чиқим}}{\text{Товарлар миқдори}}$$

Товарлар миқдори одатда доналарда, тонна ёки килограммларда, километр ёки метрларда, литрларда ўлчанади. Масалан, етиштирилган пахта тонналарда, ишлаб чиқарилган автомашиналар доналарда, газлама метрларда, ёғ литр ва килограммларда ўлчанади.

Мисол учун, тўқувчилик комбинати бир ойда 2900000 сўм чиқим қилиб, 14000 метр газлама ишлаб чиқарди.

Бу комбинатда тўқилган газламанинг таннархи юқоридаги қоидага кўра

$$\text{Товарнинг таннархи} = \frac{\text{Чиқим}}{\text{Товарлар миқдори}} = \frac{2900000}{14000} = 200 \text{ сўмни ташкил қилади.}$$

Юқоридаги қоидага кўра, агар корхона ишлаб чиқарилган товарлар миқдори ва таннархи маълум бўлса, корхонанинг чиқими

$$\text{Чиқим} = \text{Товарлар миқдори} \cdot \text{Товар таннархи}$$

қоидага кўра топилади.

Мисол учун оёқ кийим фабрикаси бир ойда 1500 дона оёқ кийим ишлаб чиқарди. Ҳар бир оёқ кийим таннархи 600 сўмни ташкил қилган бўлса, фабриканинг бир ойлик чиқими юқоридаги қоидага кўра:

$$\text{Чиқим} = \text{Товарлар миқдори} \cdot \text{Товар таннархи} = 1500 \cdot 600 = 900000 \text{ сўмни ташкил қилади.}$$

15 - ТОПШИРИҚ

ЧИҚИМ ВА ТАННАРХ

1. Қўйидаги жумлани давом эттиринг.

Корхонанинг бир ойлик чиқими деб _____ га айтилади.

2. Қўйидаги ифода тўғри бўлиши учун бўш каталка қандай сўзни ёзиш керак?

$$? = \text{Чиқим} : \text{Товарлар миқдори}$$

3. Агар деталнинг таннархи 200 сўм, чиқим эса 400000 сўм бўладиган бўлса, қанча детал тайёрланган?

Ечилиши: _____

Жавоб: _____

4. Қўйидаги жадвалда "Ўйинчоқлар" фирмаси бир ойда тайёрлаган товарлар миқдори, уларнинг таннархи ва ҳар бирига тўғри келадиган чиқимлар кўрсатилган. Лексин баъзи каталкалар бўш қолган. Шу бўш каталкаларни тўлдиринг.

N	Ўйинчоқлар	Чиқим	Таннархи	Миқдори
1	Айиқча	?	50	
2	Кўғирчоқ	15000 с	?	500
3	Машина	9000 с	60	?

5. Уч киши ишлайдиган сомсахона мисолида, 200 дона сомса тайёрлаш учун

а) Қандай ва қанча миқдорда чиқимлар бўлишини аниқлаб ёзинг ва жадвални тўлдиринг.

N	Чиқим турлари	Миқдори	Нархи	Суммаси
1				
2				
3				
4				
5				

Жами чиқим: _____

б) Бир дона сомсанинг таннархи неча сўм бўлишини аниқланг.

Жавоб: _____

в) Бу сомсани неча сўмдан сотган бўлар эдингиз?

Жавоб: _____

г) "Тайёрланган" сомсангизнинг нархини бозор нархи билан таққосланг.

Жавоб: _____

6. Қўйида товар турлари қандай ўлчов бирликларида ўлчанади?

N	Товар номи	Ўлчов бирликлари
1	Нон	
2	Шакар	
3	Автомобиль	
4	Газлама	
5	Сут	
6	Пахта	
7	Сариг	
8	Пахта ёғи	

7. Потўғрисини топинг.

Дехқончилик билан шуғулланувчи фермер чиқимининг кўп ёки оз бўлиши

а) об-ҳавога

в) ёқилгининг нархига

с) маҳсулот турига

д) ер майдонига

е) маҳсулотнинг бозордаги нархига

...боғлиқ.

8.

а) Ишлаб чиқарувчи учун маҳсулот таннархи арзон бўлса яхшими ёки қиммат бўлса яхшими? Жавобингизни асосланг.

Жавоб: _____

б) Маҳсулот таннархини камайтириш учун нималар қилиш керак?

Жавоб: _____

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

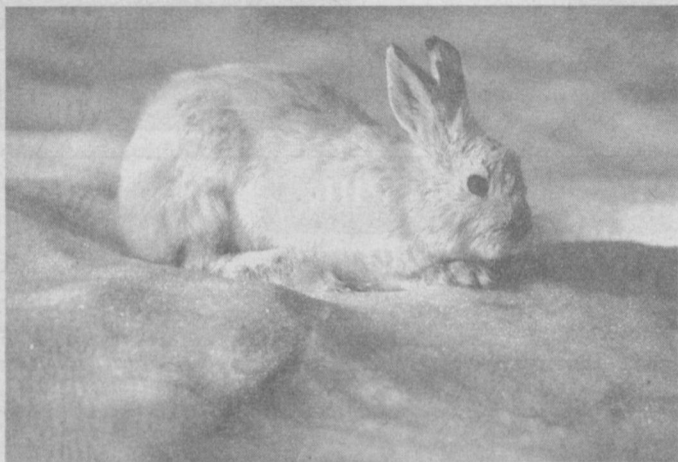
Исм-шарифингиз _____

Манзилингиз, мактабингиз ва синфингиз _____

ШУЪЛА

ҚУЁН КЕЛДИ САБЗИ КЎТАРИБ...

Мана, қуён йили ҳам кириб келди. Ҳаммангиз ҳам бу йил сизга қандай келиши билан қизиқсангиз керак. Қуйида сизларга қуён йили қандай янгиликлар олиб келишини билдирамиз.

СИЧҚОНЛАРга бу йил хотиржамлик ва омад олиб келади. Лекин бу кўнгилга хуш ёқадиган ҳолатга берилиб, гафлатда қолманг. Моддий жиҳатларингиз борасида хушёрроқ бўлинг. Уйдаги ва ўқишингиздаги тартибсизликдан кайфиятингиз бузилса-да, бу ҳолат ҳам сизнинг фойдангизга ҳал бўлиб қолиши мумкин.

БУЗОҚча буржи остида туғилганлар учун

пайдо бўлган муҳим муаммоларни ечиш имкони бўлади. Яқинларингиз билан муносабатингиз бироз кескинлашиши мумкин.

ЙЎЛБАРСларнинг ўқишларида янги имкониятлар очилади. Сизни омад ва яхши хушхабарлар кутмоқда. Йўлингиздаги тўғаноқлар ҳеч бир уринишларсиз ҳал бўлади.

ҚУЁН йили болаларига барча имконият-

лар эшиги очилади. Тўсиқлар йўқолади ва ишларингиз юксакликка кўтарилади. Янги режалар тузишдан чўчиманг.

БАЛИҚ (аждарҳо) буржида туғилганларни тақдир кемаси гоҳ ундок, гоҳ бундоқ ҳолатларга солади. Ўқишингизда бироз қийналишингиз мумкин.

ИЛОН буржида туғилганлар йилни ҳудабехуда ишларга кўп сарфлашади. Дўстлари билан қилган мулоқотлари қимматли вақтлари ҳисобига киради. Лекин уларни каттагина фойда, моддий манфаатдорлик кутмоқда.

ОТ буржида туғилганларнинг бу йил омад отлари муваффақиятлар сари етаклайди. Имконият, таклифлар бўлса, узоқ мулоҳаза қилманг. Қувончлар қуршовида қолишингизга шубҳа йўқ. Сизни тез-тез меҳмонга чақириниши. Оила аъзоларингиз сафи ҳам кенгайди. Ортиқча киборланиб кетманг.

ҚҮЙ мучалида туғилганлар ҳаётида жиддий ўзгаришлар бўлмайди.

Мавжуд муаммоларни ечиш билан шуғулланидилар. Пулларини майда-чуйдаларга сарфлаб юборишади.

Кириб келган янги йил **МАЙМУН** мучалига кирувчиларга имкониятлар беради. Фақат режаларингиз аниқ ва пухта бўлиши керак. Харакатларингизни назорат қилиб боринг. Четдан сизга ёрдам ҳам келади.

ТОВУҚ буржида туғилганлар соғликлари тиклашлари керак. Йилни хотиржам ўтказаман деб ўзингизни ишонтиринг. Ҳавола-ниб кетмасангиз, яхши дўстлар орттирасиз.

ИТ буржида туғилганлар ўзларининг барча яхши ҳислатларини намоён этадилар. Улар кимларнидир обрўси ошиши, омади келишига сабабчи бўладилар. Кичик кўнгилсизликлар деб улкан вазифаларингизни унутманг.

ТҮНФИЗ буржида туғилганларга катта бўлмаса-да, баракали даромад келади. Жамоат ишларида фаолиятлари жонланади. Ишлари юришади.

Янги йилни қандай кутиб олишади?

Турли миллатларнинг янги йил аънаналари

Монголияда қорбобо қадимги чўпонларга ўхшайди. У ҳар йили қўлига қамчи, ёнида хуржун, чақмоқтош олиб, устига қалин пўстин ва бошига тулки терисидан қилинган қалпоқ кийиб юради.

Италияда қизиқ бир одат бор. Янги йил кечасида Италияга борадиган бўлсангиз, биз сизга том ёки уй деворларидан ва оёқ остингизга қараб юришингизни маслаҳат берамиз. Янги йил кечасида уйдаги барча ишлатилмайдиган эски буюмлар деразалардан кўчага ёки ҳовлига ташланади. Уларнинг айтишларича, эски йилда ишлатилган яроқсиз буюмлар янги йилда зарар келтириши ва қанча буюм ташланса, шунча кўп фойда кўриш эҳтимоли бор.

Бирмада йилнинг иссиқ ёз фаслида янги йил байрами нишонланади. Бу байрамда ҳамма қариндош-уруғлар, ўғил ва қизлар, дўстлар пақирлар билан бир-бири устига сув қуйишади. Лекин бу байрамда ҳеч ким бир-биридан хафа бўлмайди.

Японияликларнинг ҳам одатлари ўзгача: қадимдан Японияда янги йил кечасида бутун шаҳар ва қишлоқлардаги катта кўнғироқлар 108 марта урилиши лозим эди. Ҳозир бу овозлар радио орқали берилмоқда. Кўнғироқнинг энг охири марта уриши билан ҳамма ётиши керак ва эрталабдан кўёшнинг биринчи нури ерга тушиши олдида кутиб олиш лозим бўлади. Тонг отишини кўриш насиб қилмаган одамларга бутун йил давомида оғир қийинчиликларга дуч келиши кутилади.

Францияда янги йилдан олдин янги йил кечалари ва байрам концертлари, тайёргарликлар бошланиб кетади. Асосий янги йил кечаси Notre Damede Paris да бўлиб ўтади. Янги йил арчалари фақат уйларда, магазинларда, кўчаларда эмас, балки барча уйларнинг йўлаклариди ҳам ясатилади. Французлар янги йил кечасида ҳамма қувноқ бўлиши учун барча нарсалар қилишади. Шунингдек, сиз текинга ресторанда овқатланиб, қорбобо совғасини текинга олишингиз мумкин.

ЯХМАЛАК

Яхмалакман, яхмалак.
Роса бўлдим, мен ҳалак
Уч фасл кутдим қишни,
Қиш келди. Шу ҳам - ишми?
Дарров куёш чикди-ю,
Эриб кетиб бўлдим сув.

Дилноза МУСАЖОНОВА,
Тошкентдаги
Абу Райҳон Беруний
номидаги мактабнинг
4 - "Е" синф ўқувчиси.

ИШОНЧ

Бир дона гул турибди,
Боғ тўла гулдан фақат
Чидабди ёққан қорга
Аёзга қилиб тоқат.

Бардош беролмай гулзор
Бошин қўйибди қишга
Бир дона гул ишонар
Баҳорда яшнашига
Маъмура АЗИМОВА,
Собир Раҳимов туманидаги
111-мактабнинг 9-синф
ўқувчиси.

БЕБАҲО СОВҒА

(бўлган воқеа)

Янги йил куни эди. Ҳасан-Хусан, Фотима-Зухра, Ойсулув ва Фурқат арчани безатишаётган эдилар. Шу пайт Фотима: "Ахир Қорбобо йўқ-ку" деди. Ҳасан дарров: "Кўрқманглар, мен қорбобони чақириб келаман" деб ташқарига чиқиб кетди.

У оёғига ёғоч бойлаб, Қорбобо тўнини кийиб, қўлига қоп олибди. Ҳасан укаси Хусан китоб ўқимаслигини билиб, қопга китоб солибди. Фотима-Зухрага копток ва Ойсулуву Фурқатга рангли қаламлар солибди. У қопни орқалаб, ичкарига кириб борибди ва овозини йўғонлаштириб:

- Салом, менинг жажжи болажонларим, сизларга қандай совға берай, - дебди.

Шунда кўрқоқ Фотима базур:

- Ҳаса-а-ан қани? - деб сўрабди.

Қорбобо: Ялмоғиз олиб кетди.

Болалар: Вой, шўримиз...

Қорбобо: Кўрқманглар, ҳеч нарса эмас, мен сизларга совға берай. Кейин биргалашиб Ҳасанни топамиз.

Болалар: Келишдик.

Қорбобо: Мана, Фотима-Зухра, сизларга тўп! Ойсулув ва Фурқатга рангли қалам. Хусан, сенга китоб!

Хусан: Нима қиламан китобни?

Қорбобо: Ўқийсан. Агарда ўқимасанг, Ҳасан топилмайди.

Хусан: Хўп бўлади. Унда ҳозироқ китоб ўқишни бошлай-

ман. Акам ёнимга қайтса бўлди. Энди доим китоб ўқиганим бўлсин, - деди.

Бу гапдан хурсанд бўлган Ҳасан устидаги тўнини ечибди. Ҳамма "Ур-р-ра", деб юборибди.

Шундай қилиб, янги йил баҳона Хусан ҳам аълочилар сафига ўтиб олибди.

Зиёда ТҮЙЧИЕВА,
Тошкент шаҳридаги
224-мактабнинг
7 - "Б" синф ўқувчиси.

Саҳифалик мезмони -
Поштонинг шаҳридаги
300-лицейнинг
9 - "А" синф гуруҳида
Нигора ЗОСУЛОВА

Оппоқ орзу кўришлари

„ОИЛА ВА ЭКОЛОГИЯ

БОЛАЛАР НИГОҲИДА

фақат заҳарли моддаларнинг ўзи бир йилда 500 миллион тоннани келтириб чиқаради. Менинг фикримча, атроф-муҳитнинг ифлосланишида оилаларнинг экологик савиялари куйи даражада эканлиги катта салбий омиллардан биридир.

Кейинги йилларда айрим мактабларда экология фанининг ўқитилишига алоҳида эътибор қаратилаяпти. Хўш, экология деганда нима тушунилади? Экология атроф-муҳит ҳолати, унинг бузилиш сабаблари ва киши соғлигига таъсирини ўрганади.

Ўзбек халқимизнинг экологияга оид бўлган тарбияси оилада табиий

да: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари асарини ҳозирги кунда зўр қизиқиш билан ўқиб-ўрганилмоқда. Асарда экологик муаммоларга алоҳида бир бўлим ажратилган. "Орол денгизининг қуриши. Орол танглиги - инсоният тарихидаги йирик бир экологик фожеалардан бири" эканлиги тўғрисида ва "Ҳавонинг ифлосланиши. Экологик хавфсизликка солинаётган таҳдидлар" ҳақида фикрлар билдирилган.

Биз атроф-муҳитнинг ифлосланганлиги тўғрисида, экологиянинг бузилиб кетаётганлиги ҳақида кўп нарсаларни биламиз. "Ўз уясини ифлослайдиган қуш ёмон қуш" деган халқ ибораси бор. Бутун инсоният, наҳотки ҳар биримиз иборадаги ёмон қушга ўхшаб қолган бўлсак?

Атроф-муҳитнинг ифлосланиши, унинг хусусиятлари инсон томонидан табиатга чиқариб ташланган турли моддалар ва бирикмалар таъсирида номақбул ўзгаришдир. Бу ўзгариш келажақда литосферага, атмосферага, ўсимликлар ва ҳайвонот дунёсига, ер қатламига, шу қаторда одамнинг ўзига ҳам зарарли таъсир қилиши мумкин ва таъсир қилади. Атроф-муҳитни ифлословчи асосий манба (инсоният) жамият томонидан қайта ишлаш ва истеъмол жараёнида ҳосил бўладиган кўп ҳажмдаги чиқиндиларнинг табиат қўйнига яна қайтишидир. Табиатга чиқарилган чиқиндилар 1970 йилда 40 миллиард тоннани ташкил этган экан. XX аср охири - XXI аср бошларига келиб эса у 100 миллиард тоннага етиши мум-

кин. Атроф-муҳитнинг ифлосланиш даражасининг ошиши ва табиий ресурсларнинг талон-тарож қилиниши ишлаб чиқаришнинг ривожланишига тўсқинлик қилиб қолди, у кишилар ҳаётига ҳам хавф соляпти. Натижада жамоанинг табиатни ҳимоя қилиш ҳаракати оммавий тус ола бошлади. Ривожланаётган ва ривожланган мамлакатларнинг кўпчилиги давлат экологик сиёсатини, табиатдан унумли фойдаланиш сиёсатини юрита бошладилар. Табиатни муҳофаза қилиш қонун-қоидалари қабул қилинди, жарималар тизими ишлаб чиқилди, табиат муҳофазасига харажатлар кўпайтирилди. Натижада бир қанча мамлакатларда атроф-муҳитнинг ифлосланганлик даражаси аста-секин пасая бошлади. Лекин кўпчилик мамлакатларда экологик вазият кескинлигича қолаяпти. Қуролларни синаш, ҳарбий ҳаракатлар атроф-муҳит учун жуда катта хавф бўлиб қолаяпти. Мустақил Ўзбекистонимизда ҳам атроф-муҳитни ифлослантирмаслик бўйича бир қатор кўзга кўринарли ишлар қилинапти.

Биз "Ҳаммаиз табиат аталмиш битта гўзал бўстоннинг ҳукмдорларимиз" деган ибора айна бугунги кунда, айниқса долзарбдир. Биз гўзал ва беғубор табиатимизни, бизни қуршаб турган атроф-муҳитни ва экологияни ифлослантиришимиз ҳам мумкин, уни асраб-авайлашимиз ҳам мумкин. Шундай экан қани келинг, азиз инсонлар, бу гўзал бўстонни янада кўркамроқ ва тозароқ бўлиши учун қўлимиздан келган ҳар нарсани қилайлик!

ҲОЗИРГИ ДАВР МУАММОСИ

Уйлар

Инсон учун энг улуғ туйғу, энг олий ҳислат Ватан туйғусидир. Бу туйғу мангу ва беғубордир. У ҳар бир инсонни киндик қони тўкилган масканни эъзозлашга ундайди.

"Фан-техника асри" номини олган XX асрнинг охирида саноат ва транспортнинг жадал ривожланиши, қишлоқ хўжалигида зарарли кимёвий моддалардан ҳаддан ташқари кўп фойдаланиш натижасида атроф-муҳит чидаб бўлмас даражада ифлосланмоқда. Атмосферани бузаётган

тарзда кечади. Ўзбек оилаларида ота-оналар ўз фарзандларига "ҳаром-ҳалол", "гуноҳ-савоб", "увол" каби насиҳат қабилида дастлабки экологик тушунчалар бериб борадилар.

Экологик билим ва тарбия беришда мустақил Ўзбекистон Республикасининг ҳозирги кундаги энг муҳим экологик муаммоси - Орол денгизи муаммоси эканлиги ёдимиздан кўтарилмаслиги керак.

Президентимиз Ислоҳ Каримовнинг "Ўзбекистон XXI аср бўсағаси-

Биз кутган, кичкинтой ука ва сингилларимиз кутган "Янги йил", яъни 1999 йил бошланди. Биз янги йилни сон-саноксиз умидлар билан кутдик. Кичкинтойлар эса "Қорбобо" келишини кутишади.

Биласизми, Америка Қўшма Штатларидаги болалар ва ўсмирлар янги йил киришига бир неча кун қолганда сеvimли бўлиб қолган Санта Клаусларига мактуб йўллашар экан. Бу мактубларга Санта жавоб ёзар экан. Бу оппоқ соқолли бобонинг манзилгоҳи шимолда, устини қалин қор қоплаган катта ғорда, совуққа чидамли, гўзал бугулар орасида деб ўйлансангиз керак. Аслида эса...

Ҳар йили янги йил арафасида АҚШдаги хатлар бўлимига миллионлаб мактуб келиб тушади. Албатта, "Санта Клаус" номига. Бу жойда хатлар ўқиб чиқилади ва жавоб ёзилади. Хат юборган болалар ҳар хил гўзал манзаралар тасвирланган откриткалар, турли-туман расмлар, қизиқарли китоблар ва сеvimли Санталари ёзган қисқ-

Шу маънода "Ёш иқтисодчи" ўзининг ўтган сонидан бошлаб "Вақт маънаси ёки XXI асрга мактуб" саҳифасини ташкил қилгани яхши бўлибди. Бу - зўр иш, зўр гоя! Лекин бутун бошли асрга мактуб ёзиш анча масъулиятли иш. Унга жиддий, фалсафий гапларни ёзиш керак.

Лекин одамларнинг кўнглида ёнидаги дўстларига ҳам айтмайдиган сирли гаплари, улкан орзу-ниятлари бўлади. Мен ана шунақа орзуларингни айтиб, қийинчиликларни енгишигда мадад берадиган қудратли ўз Миллий қахрамонимиз бўлишини истаيمان.

Тўғри, халқимизнинг донишманд, ҳоҳлатбарор Насриддин Афандиси бор, ҳимоячи "Ур, тўмоғи", саҳоватли "Очил дастурхон"и, Луқмони Ҳакими, Нўҳотполвони бор. Лекин, менимча, улар анча жид-

ЎЗБЕКЛАРНИНГ ЎЗ САНТА КЛАУСИ

Таклиф

БОР!

агина қутлов мактубини оладилар. Унда куйидаги каби сўзлар ёзилади:

"Хурматли дўстим, ёқимли мактубинг учун раҳмат... мен сенга янги йилда ниятларинг ушалишини тилайман.. орзуларингга ет деб Санта Клаус"

Шу қабилидаги жавоб хатни олган болаларнинг қувончларини тасаввурингизга ҳам сизга олмайсиз. Бундай бахтни биринчи бўлиб ким туҳфа этган экан?

1949 йилнинг биринчи кунинда Copenhagen лик аёл бир боланинг Санта Клаусга ёзган хатини кўриб қолади. У бу хатни ўқиб, шундай таъсирланиб кетади-ки, шу ондаёқ ўтириб жавоб хати ёзади. Бу Санта Клауснинг болаларга йўллаган бирин-

чи хати эди. Бу анъана Америка Қўшма Штатларида ҳозирги кунгача сақланиб қолган ва давом эттирилади.

Бизнинг Ўзбекистонимизда ҳам шундай ажойиб жой бўлганда эди, ёзишни ўрганиб олган кичкинтойларимиз учун катта иш қилинган бўларди.

дий "шахс"лар. Ҳамма гапингни ҳам уларга айтишга истиҳоло қиласан, одам. Салобатлари босади.

Балки мен халқимизнинг бой оғзаки ижодини тўла билмасман. Эҳтимол, биз ўзбек болаларининг ҳам ишончли, меҳрибон, маслаҳатгўй ягона бобомиз ёки момомиз бордир. Улар мен ҳали ўқимаган дostonларда, эшитмаган эртақлардадир.

Азиз дўстлар! Кимда ким ана шунақа ягона миллий сирдошимиз номини билса, газетга ёзиб бизга хабар бериш. Биз ҳам ҳар йили янги йил олдида у кишига хатлар ёзайлик. Худди америкалик болаларга ўхшаб, минглаб, миллионлаб орзу қушларимиз парвоз этсин.

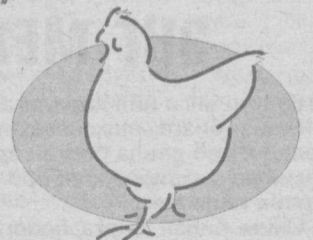
Ҳа, ўзбекнинг ўз Санта Клауси борлигига ишонаман.

Нигоранинг рассомликдан ҳам хабари бор экан.

Ним табассум ТОВУҚЛАР

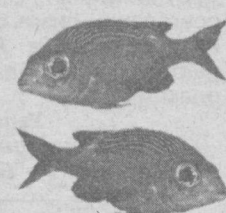
-Қанотли-ку товуқлар, Нега учиб кетмайди?
- Ҳали ёшсан, укажон, Бунга ақлинг етмайди. Ғамимизни еб улар Ҳовлимизда юради. Учиб кетса, бизга ким Тухум бериб туради.

Ханда

БАЛИҚЛАРНИНГ КЎЗЛАРИ

- Балиқларнинг кўзи жуда ўткир бўлади-да, - деди хўрсинибгина кўзойнак тақиб ўтирган Карим.
- Буни сен қаердан биласан? - сўрашди болалар.
- Ёз бўйи балиқ овладим, аммо кўзойнакли балиқни учратмадим.

КОБРА МУСИҚА ЭШИТАДИМИ?

Болалар, сизлар кобра илонини жуда яхши билсангиз керак. Кобра илонининг бошқа илонлардан фарқи, унинг бўйни яссилигидир. Шунинг учун ҳам уни кўзойнакли илон дейишади. Биз цирк томошаларида, киноларда кўз бойлогичлар (фокусчилар) кобра илонни найда куй чалиб ўйнатгани-

ни кўп кўрганмиз. Илон куйни эшитиб, бошини кўтарди, бўйини шишириб, аста-секин куйга мафтун бўлгандай чайқалади. Шунинг учун кобрани музикани яхши кўради, дейишади. Лекин аслида бундай эмас. Улар бошини кўтариб, худди ўйинга тушгандай чайқалади, сўнгра одамга ташланади-

лар. Кўз бойлогичлар буни жуда яхши биладилар. Шунинг учун илон бироз чайқалиб, ташланишга тайёр бўлганда, дарҳол қопчага солиб кўйишади.

Лекин баъзи бир кобралар гўзалликни хис қиладилар. Африка ва Жанубий Осиёда яшайдиган кобралар одамларга, айниқса, болаларга жуда боғланиб қолганлиги ҳақида гапиришади.

Кобра португалча сўз бўлиб, "илон" маъносини англатади. Тўлиқ номи "кобра де капелло" бўлиб, "шляпа-

ли илон" маъносини билдиради. Илон ҳаяжонланганда, бўйи шишади, шунда гавдасига шляпа кийиб олгандай кўринади. Шундан келиб чиқиб "илон", бизда эса "кўзойнакли илон" дейишади.

КЕНГУРУНИНГ БОЛАСИГА МАЗЗА!

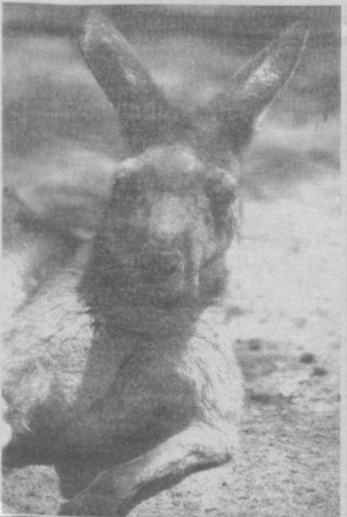
Кенгуру - Ер юзиде мавжуд бўлган ҳайвонлар ичиде қадимги ва ғалати ҳайвондир.

Австралияда биринчи бўлиб борган европалик сайёҳлар қорнидаги махсус халтачада боласини олиб юрадиган, сакраб ҳаракат қиладиган ғалати ҳайвонни кўриб ҳайратланишган. Шунда бир сайёҳ маҳаллий аҳолидан "Бу ҳайвоннинг номи нима?" деб сўрабди. У эса "кенгуру" деб жавоб берибди. Аслида у европалик сайёҳга "Гапингга тушунмадим" деган экан. Аммо ўшандан бери бу ҳайвоннинг номи кенгуру бўлиб кетган.

Кенгуру - халтали ҳайвон бўлиб, она кенгурулар ўз болаларини халталарида олиб юрадилар. Боласи жуда кичкина, яланғоч ва кўзи юмук ҳолда туғилади. Унинг катталиги борйўғи 3 сантиметрга тенг бўлиб, онасини 65 кунга яқин эмади. Кейин халтачадан ташқарига қараб, ерга туша бошлайди. Баъзида у саккиз ойгача халтада паноҳ топади ёки унда шунчаки исиниб паноҳ топади.

Кенгурунинг тана тузилиши ғалати - орқа оёқлари бақувват, думи салмоқли, елкалари тор, олдинги панжалари эса кичкина бўлиб, одамнинг қўлларига ўхшаб кетади. У бақувват орқа оёқларига таянган ҳолда 13 метргача узунликка ва 3 метргача баланликка сакраб, жуда тез юради.

Австралияда кенгуруни овлайдилар. Чунки у етиштирилган ҳосилни ейди. Кенгурунинг гўштини истеъмол қиладилар. Терисини ишлов бериб, турли анжомлар ясайдилар. Кенгуру фақат Австралияда сақланиб қолганлиги туфайли Австралия гербига кенгуру расми туширилган.

М.ИКРОМОВА таржималари

Археология - Ерда қадимда яшаган одамлар, уларнинг ҳаёти, инсоният ва жамият тараққиёти босқичларини ўрганувчи фандир.

Археологларнинг фаолияти икки асосий босқичдан иборат. Археологиянинг ўзбекча луғавий маъноси қадимшunosлик деган маънони англатади. Қадимшunosлик алоҳида тайёргарликни талаб этади. Қадимшunosлар аввало ернинг маълум худудларини кавлаб, қадимги аҳоли яшаган масканларини излаб топадилар. Бу иш аста-секин, жуда эҳтиёткорлик билан олиб борилади, чунки ерни қазий вақтида тупроқ қатламлари орасида сақланиб қолган қадимий ашёларни синдириб қўймаслик керак. Қазий жараёни дафтарга батафсил ёзиб борилади.

Иккинчи босқичда эса, топилган ашёлар ва уларнинг батафсил тафсилоти синчиклаб ўрганилади ва таҳлил этилади. Бу ёзув тарихни ўрганувчи ҳар бир кишига тушунарли бўлиши зарур. Шундан сўнг қадимшunos ўз хулосасини баён этади.

Бирок бу хулоса - ўша давр учун мукамал тавсиф бўлолмайди, чунки у айрим хусусий буюмлар асосида ёзилган бўлади. Топилмаларнинг катта қисми асосан қадимги уй-жойлар, меҳнат қуроллари, мусиқа асбоблари,

тақинчоқлар, ошхона анжомлари, болалар ўйинчоқларидан иборат бўлади.

Қадимшunosлар тез-тез гўштини одамлар истеъмол қилган ҳайвонлар суюқларини ҳам топиб турадилар?

Тадқиқотчилар баъзан минглаб йиллар олдинги тери, газмол, жун, мато, дарахт ёки бўйра парчаларини ҳам қўлга киритадилар. Металл, сопол, тошдан ясалган буюмларга қараб ўша давр ҳунармандчилиги, халқ амалий санъати, халқро савдо-сотик аҳволи тўғрисида маълумот олиш мумкин.

Қадимшunosлик инсониятнинг ривожланиш тарихи билан қизиқшдан бошланган. Эраמידан аввалги V асрда грек тарихчиси Херодот қадимги ёдгорликларни ўрганиш мақсадида Мисрга борди.

Олимлар XVI асрда Греция ва Италия мамлакатларига бориб, антик маданиятни ўргана бошладилар. Италия аҳолиси қадимги тангалар, вазалар ва бошқа тарихий ашёларни қидириб, тарихлари билан яқиндан таниша бордилар. Шундай қилиб, инсонлар ўтмишни ўрганиш мақсадида ер кавлай бошлади. Қадимшunosлик аста-секин фан сифатида кириб келди.

БИЗ НЕГА? КУЛАМИЗ?

Сиз ҳазил-хузл гаплар гапирсангиз ҳам атрофдаги одамлар ҳеч ҳам кулмаган вақтлар бўлганми? Ҳеч қачон кулмайдиган ёки тўхтовсиз кулаверадиган одамларни учратганмисиз? Гап шундаки, биз вужудимиздаги аллақандай механик жараён оқибатида кулмаймиз, балки теварак-атрофдаги воқеа-ҳодисаларга, гап-сўзларга нисбатан юрагимизда пайдо бўлган туйғуни ифодалаб куламиз.

Тўғри, вужудимизда кулгу чақирадиган битта омил бор, у ҳам бўлса - қитиқдир. Лекин бу организмнинг қитиқлашга нисбатан жавоби холос.

Кулган вақтимизда хотира, тасаввур ёки бирор фикрга боғлиқ ҳолда ич-ичимизда пайдо бўлган туйғумиз ифода-

ланган. Кўнглимизга бундай таъсир уйғотувчи нарса нима у? Одамзод хулқ-атворини

ўрганувчи олимлар бунинг бир нечта сабабларини айтдилар, уларнинг ҳаммаси ҳам ўзича тўғри. Лекин айрилган ҳар бир назария аниқ бир ҳолат учун мос холос.

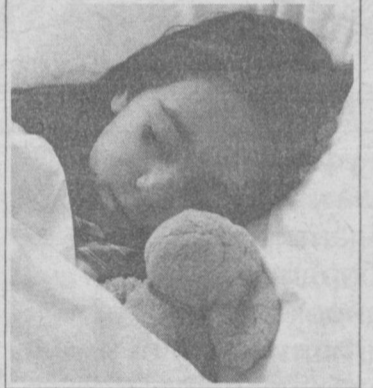
Олимларнинг баъзилари кулгуни ижтимоий омил деб ҳисоблайдилар. Масалан, улар таъкидлашчи, ёлғиз ўзи телевизор кўриб ўтирган одам ҳар қанча қизиқарли кўрсатув бўлса-да, ўзича балан овозда "хо-хо"лаб кулмайди. Бироқ айнан шу кўрсатувни кўпчилик бўлиб томоша қилинса, у даврада гулдурос қаҳ-қаҳа уйғотиши мумкин. Ёки бошқа бир мисол: бир неча киши ўтириб, ўзаро ҳар хил воқеаларни хангомалашиб ўтирибди, дейлик. Улар турли воқеаларни гаплашаркан, тез-тез яйраб куладилар. Лекин бу

давра яқинида, ёлғиз ўтирган сиз уларнинг суҳбатидан заррача завқ олмаслигиниз, лоақал мийғингизда жилмайиб ҳам қўймаслигиниз мумкин.

Шунга қарамай, биз умуман кулгуни нима чақирини билмаймиз. Бировларнинг ношудлигидан (у қўлидан ниманидир тушириб юборганини кўрсак ёки оддийгина бир ишни эплай олмас) беихтиёр куламиз. Бундай ҳолатларда биз у одамнинг ношудлигидан жаҳдимиз чиққанидан куламиз. Аниқроғи, бу лаҳзада биз ўзимизнинг бошқа бировдан устун эканлигимизни сезиб, ўзимиздан фахрланамиз. Мана шу туйғулар бизни кулдирди.

Келтириб чиқарган сабабларига кўра, кулгу турлича бўлади: нимадир ўткир кулгу (юморга), нимадир енгил кулгу (комиклик), яна нимадир шунчаки бемаъни кулгу сабаб бўлади.

Шундай қилиб, демек кулгу - атрофимизда бўлаётган воқеа-ҳодисаларга нисбатан қалбимизда уйғонган туйғулар аксидир. Бошқача айтганда, кулгу физиологик ҳаракат эмас, психологик ҳолатдир.

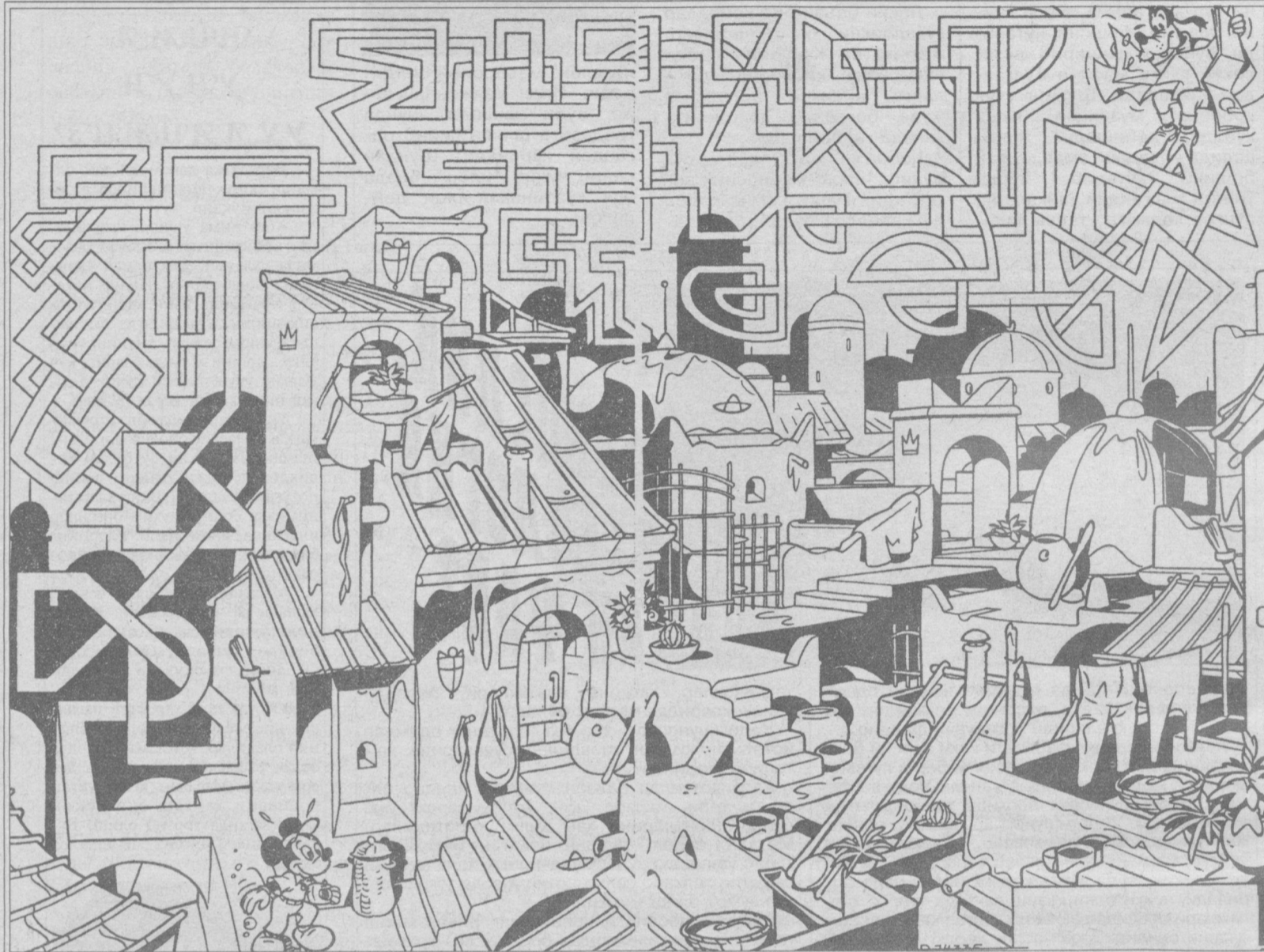

ЎЙИН МАЙДОНЧАСИ

“ЁШ ИҚТИСОДЧИ”ГА МАКТУБЛАРИНГИЗНИ ҚУЙДАГИ МАНЗИЛГА ЮБОРИШИНГИЗ МУМКИН:

700029. Тошкент шаҳри, Мустақиллик майдони, 2-уй, 402-хона (Музаффар ПИРМАТОВга).

Мулоқот учун телефон: (371) 139-49-32, Факс: (371) 139-48-23. Пейжер: (088) 30-13

Гуфи қаерга отланди?

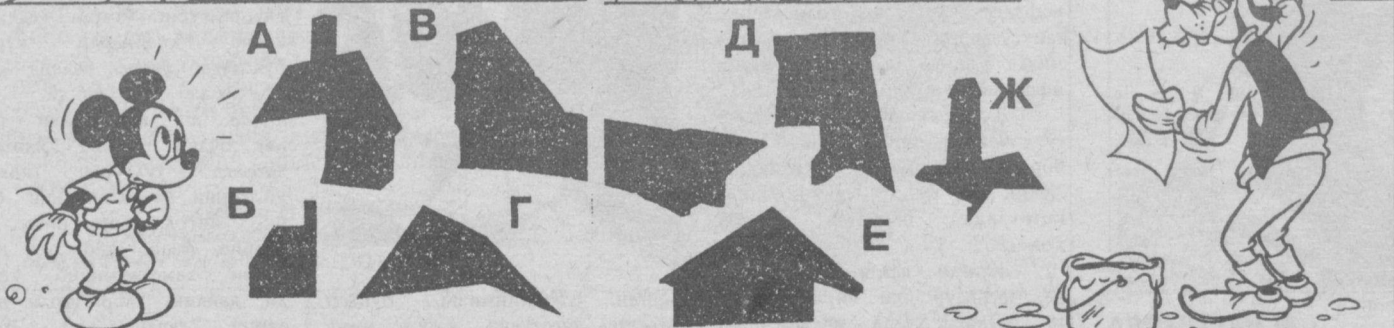
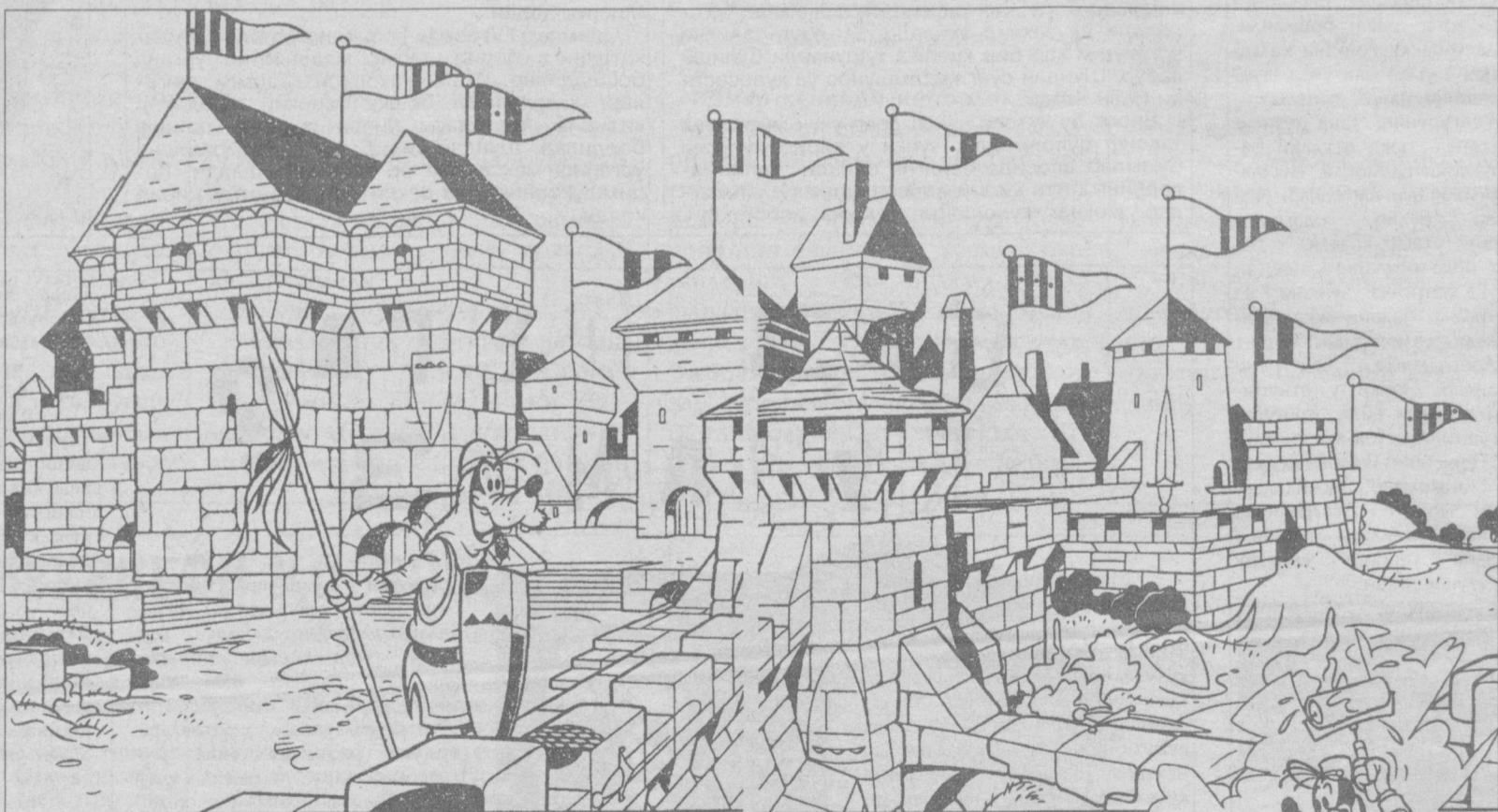
Миккининг ёнига боришга ёрдам беринг!

Суратдаги бир хил буюмларни топинг

Гуфи деворни галати қалъага айлантириб юборди. Байроқчаларни йиғиштириб олиб, уларни қисмларга ажратинг ва ҳар бир бўлакни ўзига мос байроқча бўлаги билан яхлитланг.

Суратда яширинган қилич ва қалқонларни топинг.

- Назаримда, Гуфи чизган суратда ушбу шакллардан фойдаланган кўринади, - деди Микки. Унга суратда ишлатилган шаклларни топишда ёрдам беринг.

1999 ЙИЛ – ҚУЁН МУЧАЛИ ЙИЛИ

ЯНВАРЬ

Д	С	Ч	П	Ж	Ш	Я
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

ФЕВРАЛЬ

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

МАРТ

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

АПРЕЛЬ

		1	2	3	4
5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28
29	30	31			

МАЙ

Д	С	Ч	П	Ж	Ш	Я
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

ИЮНЬ

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

ИЮЛЬ

		1	2	3	4
5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28
29	30	31			

АВГУСТ

						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

СЕНТЯБРЬ

Д	С	Ч	П	Ж	Ш	Я
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

ОКТАБРЬ

			1	2	3
4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27
28	29	30	31		

НОЯБРЬ

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

ДЕКАБРЬ

		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Шарқ мучали бўйича бу йил ҚУЁН ЙИЛИ кирази. Унинг бошқа йиллардан ажралиб турадиган хусусиятлари анчагина. Мунажжимларнинг башорат қилишларича ҚУЁН ЙИЛИнинг энг муҳим белгиси — тинчлик, хотиржамлик, фаровонлик ҳақида бериладиган хабар-

Айтишларича, ҚУЁН ЙИЛИда туғилганлаар ўта қобилиятли, зукко, ўз иззат икромини биладиган, аниқ-тиниқ иш юртувчан бўлиш билан бир-бирликда беозордирлар. Шу билан биргаликда «Қуёнлар» нозик таъб ва киборлидирлар. Ташқи кўринишидан осуда кўриганлари билан жуда айёр,

чаққон ва зийраклиги билан ҳар қандай тўсиқдан ўтиб кетишга ҳаракат қиладилар. Бир сўз билан айтганда бу йилда туғилганлар жуда омадлидирлар. Турли мучалда туғилганларга Қуён йилининг таъсири ҳар хил. Масалан: «СИЧҚОН»лар бу йилда эҳтиёткор бўлганлари

маъқул. «СИГИР» йилидагиларга хотиржам келади. «ЙЎЛБАРС» йилидагилар безовта бўлмайдилар. «ҚУЁН»ларнинг ўзи эса яйрайдилар. «БАЛИҚ»лар ҳам ўзини кўрсатишлари мумкин. «ИЛОН»лар хузур-ҳаловат топадилар. «ОТ»лар учун ҳам йил яхши келади. «ҚЎЙ»ларга нисбатан эътибор ортади. «МАЙМУН»ларни ажойиб ишлар кутмоқда.

«ТОВУҚ»лар анча хушёр ва осуда ҳаёт кечирадилар. «ИТ»лар деярли безовта таланмайдилар. «ТЎНФИЗ»лар учун ҳам бу йил ҳамма иш жойида бўлади. Хуллас, тутқич бермас Қуёнвойимизга ҳамма қойил қолиб ўтираверади. Биз ҳам Қуён йилида туғилган барча дўстларимизни янги йил билан табриклаб уларга ҳаммиша омад тилаб қоламиз.

МУЧАЛИНГИЗНИ БИЛАСИЗМИ?

ДАРС ЖАДВАЛИ

ДУШАНБА

СЕШАНБА

ЧОРШАНБА

ПАЙШАНБА

ЖУМА

ШАНБА

Муस्ताқиллик болалари

XX аср инсоният тараққиёти тарихида техника асри булиб қолиши шубҳасиз. XXI аср болалари — муस्ताқиллик болалари ҳар томонлама баркамол, фикран теран, кенг тушунчали, руҳан тетик булиб вояга етиши барчага аён. Мени ҳаяжонлантиргани, улар заррадан тортиб коинот қадар илмларнинг эгаси булишни хоҳлайди. Қизиқувчан нигоҳларида ҳайратдан кўра интилиш кучли. Улар шунчаки чеккадан томошабин булиб эмас, ўзлари иштирок этиб дунё яратишмоқчи.

Тахририятимизга ижтимоий йўналишдаги Республика махсус гимназиясининг бир гуруҳ ўқувчилари меҳмон булиб келишди. Эндигина оқ билан қорани ажрата бошлаган, атрофга ўз онги тушунчаси билан қарай бошлаган, илмнинг илк поғоналарида атак-чечак отаётган болакайларнинг матбуотга қизиқиши, ўзбек газетачилик нигоҳи қувончли албатта.

«Ўзбекистон овози» газетаси Бош муҳаррири Азим Суёнга қараб тим қора, думалоққина кўзли бир бола:

— **Дунёда одам қандай яшаши керак?** — деб қолса денг.

— Дунёда одам аввало ҳалол яшаши керак. Ҳалоллик тўғри сўз, мард, жасур болаларнинг дусту. Кексаларни ҳурмат қилиш, юмушларига кумаклашиш эса фазилати, дея жавоб қайтарди Азим ака.

Шундан сўнг қизгин савол-жавоб бошланди.

— **Илм қандай натижа беради?**

— Илм — бахт келтиради.

— **Бахтли одам ким?**

— Ишидан, касбидан мамнун одам.

— **Болаларингиз сиз танлаган йўлдан боришини истайсизми?**

— Уларнинг иқтидори, қобилияти қайси касбни қилишга мойил булса уша касбни қилгани маъқул.

— **Китоб — офтоб деганда нимани тушунасиз?**

— Мана тун, атроф қоронғу, офтоб эса йўқ, айтинг-чи, яшашнинг қизи-

ги борми? Йўқ-а, китоб ҳам шундай, умрга мазмун, моҳият ясади.

Китобни кўнгул чироғи ҳам дейишади. Яъни, ҳаётда тўғри йўл курсатувчи, яхшилик билан ном қолдиришга манба бу — китобдир. Китобни эъзозланг.

— **Энг яхши кўрган шеърингиз?**

— Баҳор доим баҳорлигин аён этар, Офтоб нури булутларни ёриб утар.

Бижгиб ётган кулмакларни куп курдим-ай,

Оқар сувлар доим йулин топиб кетар...

Оққа кўчирувчи

Ю. ЖўРАЕВ

Суратда: Таниқли шоир, «Ўзбекистон овози» газетаси Бош муҳаррири Азим Суён гимназия ўқувчилари даврасида.

Шавкат АКРОМОВ
олган сурат

Ойнаи жаҳон болаларга

СЕШАНБА, 5 ЯНВАРЬ,
1999 ЙИЛ

Ўз.ТВ-1

9.10 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Телесериал. 9-қисм.

10.30 «Янги алифбони урганамиз».

11.20 «Кундуз амакининг қиссалари» мультсериал.

12.05 «Мактублар—кабутарлар».

20.15 «Оқшом эртаклари».

21.05 «Акс садо».

Ўз.ТВ-2

18.05 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Телесериал. 9-қисм.

Ўз.ТВ-3

18.10 Болалар учун «Мультитупльти».

18.30 «Табиат шифохонаси».

Ўз.ТВ-4

16.50 «Мультсайера».

ЧОРШАНБА, 6 ЯНВАРЬ

Ўз.ТВ-1

8.10 «Меҳригё».

9.20 «Кундуз амакининг қиссалари». Мультсериал.

«УМИД» намоиш этади:

10.05 «Биз улгайиб қолдик».

10.25 «Доно бобо даврасида».

10.50 «Кўшигим-жон қушим».

11.30 «Акс-садо».

18.10 «Шу Ватанга бордир менинг керагим».

20.10 «Оқшом эртаклари».

Ўз.ТВ-2

18.05 «Янги авлод» студияси намоиш этади:

(Мульттомоша).

Ўз.ТВ-3

18.10 «Ерилтош», мульттуплам.

Ўз.ТВ-4

16.50 «Мультсайера».

ПАЙШАНБА, 7 ЯНВАРЬ

Ўз.ТВ-1

9.10 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Телесериал. 10-қисм.

10.25 «Олимпиадачилар орамингда».

«УМИД» намоиш этади:

10.45 «Устоз ва мураббий». Курсатувда 1998 йилда голиб чиққан ўқитувчилар ҳақида ҳикоя қилинади.

11.45 «Кундуз амакининг қиссалари» мультсериал.

18.10 Болалар учун «Билимлар қазити».

20.10 «Оқшом эртаклари».

Ўз.ТВ-2

18.05 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Телесериал. 10-қисм.

Ўз.ТВ-3

18.10 «Ерилтош» мульттуплам.

Ўз.ТВ-4

16.50 «Мультсайера».

ЖУМА, 8 ЯНВАРЬ

Ўз.ТВ-1

8.30 «Мураббий» спорт дастури.

10.05 «Немис тили».

«УМИД» намоиш этади:

10.50 Болалар учун «Гулгунчалар».

11.05 «Маҳалламиз болалари» телебеллашув.

12.05 Кундузги сеанс «Аловуд-

диннинг сеҳрли шамчироғи». Бадийий фильм.

20.00 «Болаларга салом берайлик».

20.10 «Оқшом эртаклари».

Ўз.ТВ-2

18.05 «Янги авлод» студияси намоиш этади:

«Дунё ва болалар». Мульттомоша.

Ўз.ТВ-3

18.10 «Ерилтош» мульттуплам.

Ўз.ТВ-4

16.50 «Мультсайера».

ШАНБА, 9 ЯНВАРЬ

Ўз.ТВ-1

9.45 «Шоҳрух» клуби.

10.35 «Очиқ дарс».

10.55 «Мен билган ва билмаган дунё!».

12.15 Кундузги сеанс: «Мис тоғ бекаси». Бадийий фильм.

18.00 «Аралаш» ҳажвий киножурнал.

18.10 «Умид қалдирғочлари».

19.55 «Оқшом эртаклари».

Ўз.ТВ-2

9.00 «Янги авлод» студияси намоиш этади:

«Мульттомоша».

10.15 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Телесериал. 9-қисм.

11.05 «Остонадаги орзулар».

18.05 «Янги авлод» студияси намоиш этади:

«Мульттомоша».

Ўз.ТВ-3

9.00 Болалар учун «Мультконтцерт».

11.10 Болажонлар экрани.

13.30 «Билиб қўйган яхши».

18.10 «Ерилтош» мультфильм.

18.25 «Табиат шифохонаси».

Ўз.ТВ-4

9.05 «Киносайёраси»

11.55 «Баяр қасри қалитлари». Телевизион уйин.

13.25 «Инглиз тили» сиз учун!

13.55 «Биргаликда куйлаймиз!».

18.50 «Бинафша».

ЯКШАНБА, 10 ЯНВАРЬ

Ўз.ТВ-1

8.30 «Камалак». Болалар учун кинодастур.

«УМИД» намоиш этади:

9.30 «Еднома». Ўзбекистон халқ артисти Воҳид Қодиров.

10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».

18.00 «Олтин тоғ» телевизион уйин.

Ўз.ТВ-2

9.00 «Янги авлод» студияси намоиш этади: «Мульттомоша».

10.25 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Телесериал. 10-қисм.

11.15 «Цирк, Цирк, Цирк!».

18.05 «Янги авлод» студияси намоиш этади:

«Мульттомоша», «Бугуннинг боласи».

20.30 «Синфдош».

Ўз.ТВ-3

9.00 «Ерилтош» мульттуплам.

10.45 Болажонлар экрани.

13.30 «Еввойи табиат».

18.10 «Ерилтош» мульттуплам.

18.40 «Жавоҳирлар соҳили».

Ўз.ТВ-4

9.05 «Эртакларнинг сеҳрли олами».

10.45 «Жонли сайера».

18.50 «Келажакни кузлаб».

ДУШАНБА, 11 ЯНВАРЬ

Ўз.ТВ-1

20.10 «Оқшом эртаклари».

Ўз.ТВ-2

18.05 «Янги авлод» студияси намоиш этади: («Жажжи давра», «Мульттомоша»).

Ўз.ТВ-3

18.10 «Ерилтош» мульттуплам.

Ўз.ТВ-4

16.50 Мультсайера.

СЕШАНБА, 12 ЯНВАРЬ

Ўз.ТВ-1

20.15 «Оқшом эртаклари».

Ўз.ТВ-2

18.05 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Телесериал. 11-қисм.

Ўз.ТВ-3

18.10 Болалар учун «Мультитупльти».

18.30 «Табиат шифохонаси».

Ўз.ТВ-4

16.50 «Мультсайера». Азиз ўқувчилар, бу ҳафта сизлар учун тайёрлаган курсатув, мультфильмлар ана шулардан иборат.

Тоҳир МУЛЛАБОЕВ,
Ўзбекистон телевидениеси «Умид» Бош муҳарририятининг гуруҳ раҳбари.

Бобомиз Мирсаид угли Қосимбой Тошкентнинг бойларидан булганлар. Улар асосан, деҳқончилик билан шуғулланганлар. Асримиз бошида бобомиз Чинозга кучадилар, чунки у ерлар ҳали қуп узлаштирилмаган, дарага яқин булгани учун деҳқончиликка қулай эди. Қосимбой бобом Чинознинг ҳозирги бозори, дорихонаси ва озиқ-овқат дукони урнига катта ҳовли қуриб яшай бошлади билан. Бобом бумим Ойшабиби билан олти фарзанд қуришган. Нисо, Норхол, Мирусмон, Миркамол, Мирсаид ва Мирсовур деб аташган фарзандларини.

Бобом оқ-қорани яхши таниган, уқимишли одам булганликлари учун фарзандларининг, айниқса, уғилларининг тарбиясига катта эътибор берганлар. Отам Мирусмонга бобомнинг меҳрлари бошқача булган экан. Чунки отам ташқи куринишлари ҳам, ички дунёлари ҳам гузал одам эдилар. Отамнинг ҳаётлари мураккаб кечадди. У киши бойнинг угли була туриб бир муддат бойларга қарши курашадилар. Аввалига, Октябрь тунтаришини ҳақиқий озодлик деб тушунадилар. «Мен минбоши булсам, адолатпарвар буламан», дейдилар. Бир фурсат Чинозда шу лавозимда ишлайдилар. Аммо, уша пайтда вазият қалтис, дунё алғов-далғов булгани учун у киши Тошкентга келадилар. Тақдир тақозоси билан турт марта уйланганлар. Туртинчи хотинлари — 15 ёшли Мисолат аяга, яъни онамга уйланганларида 45 ёшда эканлар. Ота-онам жами 13 та фарзанд қуришган. Лекин шулардан акам Шухрат, мен ва укам Мухтор тирик қолганмиз.

Отам анча машҳур киши булсаларда, оддий ҳаёт кечирдилар ва 1947 йилда вафот этдилар. Бу пайтда акам бор-йўғи ун олти ёшда эдилар.

Болалик, усмирлик — бу инсоннинг беғубор фасли. Болаликда одам дунё ташвишларидан йироқ булади. Аммо, Шухрат акамнинг болалиги бундай кечмади. У киши бева қолган онамнинг ёнларига киришлари, оила тебратишда унга ёрдам беришлари керак эди. Онам мактаб курмаган аёл эдилар. Уларнинг қўлларидан фақат меҳнат қилиш келарди. Шунинг учун эртани эрта, кечани кеча демай ишлардилар. Ҳалол меҳнат билан бизларни вояга етказдилар. Бизни ҳам доимо ҳалол, пок булишга ундардилар. Тошкентнинг ҳозирги «Шофайзи» мавзеси яқинида каттагина еримиз бор эди. Оғир йиллар. Онам эртадан-кечгача ҳовлидан чиқмасдилар. Ул-бул экиб, бозорга сотардилар ва ушандан тушган пулга зурга тирикчилик утказардик.

Акам ёшлигидан ориятли йигит эди. Гапимнинг исботи учун бир воқеани эслашимга турри келади.

Уша йилларда, юқорида таъкидлаганимдек, жуда қийналиб яшардик. Буни атрофдаги кўни-қўшни, маҳалла-қўй яхши биларди. Улар айниқса онамга, ҳаётга келиб ҳеч нарсани кўрмай шу уч болам деб утиб кетаётган аёлга ачинишарди. Сал булса ҳам, шу оилага ёрдам беришни исташарди.

Отамнинг ақлли дустлари қуп эди. Отам вафот этгач, бир куни улар йиғилишиб «Шундай яқин дустимиздан қолган болалар қийналиб хароб булмаса эди» деб маслаҳатлашибди. Шунда онам «Дадасига болаларни оёққа тургазишга, бегонанинг этагига солмасликка сўз берганман. У кишининг руҳларини ранжитмайман», дебдилар. Акам ҳам онамнинг бу ишларини

маъқуллаганлар. Агар онам турмушга чиқадиган булсалар, уйдан кетиб қолишларини айтганлар. Сунг оила тирикчилигига ёрдам бериш мақсадида дарсдан буш вақтларида чойхонада, қизил бурчакда ишлай бошладилар.

Акам кейинчалик, орадан йиллар утиб, узлари турли хил ташвишу қувончларга дуч келганларида бу ишларидан афсуслангандилар. «Мен ушанда онамнинг ҳаётларига зомин булган эканман. 38 ёшли аёл дунёга келиб нима кўрди. Бир умр рушнолик кўрмай яшадилар бечора онам», дердилар шу воқеани эслаганларида. Лекин барибир у кишининг характерларидаги ориятлилик бир умр сақланиб қолди. Акам сунгги нафасларига бировга бош эгмай, мағрур яшадилар.

А к а м
м а к -

Қосимов Меҳрибон деб ёзиб қуйишибди. Ушанда билганман отим хужжат буйича Меҳрибон эканлигини. Шунда, яхшиям уқитувчилар исми мени айтиб чақирмай,

Болаликка сафар

Шухратнинг укаси дейишганидан жуда хурсанд булганман.

Отам вафот этганларидан сунг Шухрат акам баҳоли қудрат отамнинг вазифаларини бажаришга, йўқликларини билдирмасликка ҳаракат қилардилар. Бу йилларни акамнинг узлари қуп эслардилар:

«Нон қарточкага бериладиган йиллар. Нима булди-ю маҳаллага

гон гапирдим. Онам ҳеч қачон ёлгон гапирма, деб танбех бердилар. Чунки мен келавермагач, узлари дуконга чиқиб келган эканлар. Уйнаб қолиб буюрган ишларини бажаришни унутганим учун эмас, ёлгон гапирганим учун қуйганлар. Уша-уша, ёлгонни, ёлгон гапиришни ёлгон гапиргани ёмон кураман. Баъзан катта-катта одамлар, амалдорлар ойнаи жаҳонда ҳам юзинга қараб туриб ёлгон сўзлайди. Бундайлар раҳбарликка нолойиқ одамлар. Уларнинг юзи йўқ. Чунки сизга бошқача, менга бошқача гапиришдан уялмайдилар. Уятсиз одамлардан қурқиб керак».

Акамнинг вазифалари фақат биз-

— Ҳа.

— Ҳозир сени шу билан олмага осаман. У ерда нима қилаяпсан? Ошиқ — қимор. Шунни биласанми? Бу уйинга бир берилиб кетсанг, кейин ташлаб кетолмайсан. Тушундингми?

— Тушундим, — дедим қалтираб.

Шундан кейин уша уйга қадам босмадим».

Акам мактабда аёло уқиш билан бирга шеърлар ҳам ёзардилар. Қуддус Муҳаммадий раҳбарлик қиладиган тугаракка қатнаб, устознинг мақтовларига сазовор булгандилар. Шунданми, акам бир умр шеърят билан ошно булиб қолдилар. Айниқса, арузда ёзилган шеърларни яхши кўрардилар. Уларни шунчалик ифодали ўқирдиларки, унча-мунча суҳандонни йўлда қолдириб кетардилар.

Болалик инсон хотирасида муҳрланиб қоларкан. Айниқса акам билан булган воқеалар тез-тез кўз олдимда жонланади. Гуё булар ҳаммаси кўни кеча булгандек, гуё орадан шунча йиллар утмагандек...

Акам ёшликларидан келишган, чиройли йигит эдилар. Шунданми, синфларидаги барча қизлар билан муносабатлари яхши эди. Маҳалламиздаги қизлар ҳам уларни яхши кўришарди.

Бир куни мени акам чақириб қолдилар. Сунг қулимга китоб бериб «Фалончи қизга бериб кел, кеча суровди, ўқиб булгач қайтариб беради», дедилар. Мен олиб бориб бердим. У қиз «Уч кунда ўқиб буламан, келсанг олиб кетасан», деди. Мен уч кундан сунг китобни олиб келдим. Кейин билсам, акам китобнинг ичига хат солиб берган, уч кундан сунг эса унинг жавобини олиб келган эканман.

Болалигимизда бир хонали уйимиз буларди. Қишда танчага оёғимизни тиқиб ухлардик. Баъзан чакка утиб кетганда ётадиган жой тополмай қолардик. Отам вафот этганларидан сунг уй қуришга киришдик. Ёзнинг иссиқ кунлари. Тушга бориб сояда ҳам утириб булмай қолади. Шунинг учун тонг отмасдан турардик. Акам лой қилар, мен сув ташиб келардик. Укам ҳам ёрдам берарди. Онам бизга маслаҳатчи эдилар. Қиз бошим билан акам ва укамга гишт қуйишда кўмак берардик. Замон оғир эди. Қорнимиз нонга туймасди, лекин ишлардик. Чунки ҳеч қим четдан келиб бизга уй қуриб бермаслигини билардик. Бундан ташқари ёшлигимиздан меҳнатга урганган эдик. Ниҳоят, икки хонали, дахлизли уйни қуриб булдик. Шунда онамнинг қувонганларини кўрсангиз.

Энди уйлаб қарасам, онам ушанда уйнинг битганига эмас, оналарининг қўлидан иш келиб қолганини, энди узларини узлари эплаб кета олишларини уйлаб қувонган эканлар. Умуман, онам бизнинг ҳар бир ютугимиздан хурсанд булардилар.

(Давоми бор).

БЕҒУБОР ДАМЛАР

Беҳрўза ҚОСИМОВА

Ассалому алайкўм азиз болалар! Мен ёзувчи ёки шоира эмасман. Аммо бундан қирқ йил аввал, сизнинг ёшингизда шу газетада (у вақтлар «Ленин уққуни» деб номланарди) машинкачи бўлиб ишлаганман. Ун тўрт ёшли қизалоқнинг еттинчи синфни битириб иш излаб қолишига нима сабаб бўлган, — деб ўйлаётгандирсиз?

Тирикчилик. Ҳа, тирикчилик биз болакайларнинг ҳам бошимизга тушганди. Тахририятда яхши одамлар кўп экан. Шулардан бири — Наримон Орифжонов эди. Менинг ёшлигимни, ўқишим кераклигини тушутириб, қўлимдан етаклаб маданий оқартув техникумига ҳам олиб борган шу инсон эди. Кўп ўтмай кутубхоначиликни битирдим. Аёло хужжатларим сабабли имтиҳонсиз Тошкент Давлат педагогика олийгоҳига ўқишга ҳам кириб олдим. Аммо машинкачи бўлиб танилдим. Тошкент Давлат Дорилфунунида бўлажак ёзувчи ва журналистларга машинкада ёзишни ўргатдим. Энобликда менинг шоирларим давримизнинг етук ижодкорларидир. Болалигим ҳақида ўйласам кўз олдимга газетадаги қайноқ ҳаёт, ижодкорларнинг бир-бирига меҳрибонлиги, ширинсўз ва ҳаммаша ҳамдардлиги келаверади. Болалигимни соғиниб, қолаверса ҳассос журналист, самимий дўст марҳум акам Шухрат Қосимовни кўмсаб болаликка сафар қилдим. Менинг ёзанларимни қизиқсангиз бир ўқиб кўринг ва бизнинг болалик билан ўз болалигингизни солиштиринг.

Муаллиф.

табда аёло баҳоларга ўқирдилар. Уқувчиларгина эмас, уқитувчилар ҳам акамни ҳурмат қилишарди. У киши табиатан гапга уста, истеъдодли бола булган эдилар. Мактабдаги бирор тадбир акамсиз утмасди. Уша йиллардаги бир воқеани укам Мухтор доимо қулиб эслаб юради:

ун кун нон келмай қолди. Ҳар кунни тонг отмасдан дуконга чиқиш менинг вазифам эди. Одам қуп, дукон эса битта. Шунинг учун доимо навбат. Баъзан одамлар нон етмай қоладигандек бир-бирини суриб кетарди. Ушанда ҳали успирин бола эканлигимдан

ларни моддий жиҳатдан таъминлашда онамга ёрдамлашишдан иборат эмасди. Улар отамиз урнида ота булиб таълим-тарбия, ахлоқ-одоб масалаларида ҳам қуп марта бизларга сабоқ берганлар.

Элигинчи йилларда «Шофайзи» шаҳарнинг чети ҳисобланиб, бу ерда асосан деҳқонлар

Бизнинг оила

«Акамни ҳамма мактабда яхши кўрарди. Шунданми, уқитувчилар мени доимо Шухратнинг укаси деб чақирарди. Биронта уқитувчи исми шарифини айтиб чақирганини эслолмайман. Доимо Шухратнинг укаси доскага чик, Шухратнинг укаси нега дарсга кеч қолдинг? Шухратнинг укаси уни қил, Шухратнинг укаси бунни қил... Хуллас, менинг исми шарифим «Шухратнинг укаси» бўлиб кетганди. Мен ҳам шунга урганиб қолгандим. Йиллар утиб мактабни битирдик. Бир куни бизга етуклик шаҳодатномасини топширишди. Бундай қулимга олиб қарасам, исми шарифи деган жойга

афсусланаман. Хуллас, унинг кун нон келди. Ур-сур, туполонни курсангиз. Турт-беш соат туриб нонни олдим-у, уйга чопдим. Онам бечора нонни қуриб шундай хурсанд булдиларки, қувонганларидан ҳар биримизга биттадан буханка бердилар.

Шу дуконни деб онамдан танбех эшитган кўнларим ҳам булган. Бир куни онам дукон очиклигини билиб келиш учун жунатдилар. Болалик бу уйинқароқлик экан. Уйин билан булиб эслан чиқариб юборибман. Уйга келишим билан онамнинг гаплари эсимга тушди-ю, нима қилишни билмай «дукон берк экан» деб ёл-

яшарди. Улар эрта баҳордан кеч кузгача далада ишлар, ҳосилни йиғиб олгач эса, юмушлари тугаб буш қоларди. Бу, асосан, қиш фаслига турри келарди. Бекорчиликданми ёки уша пайтда урф буган эканми, деҳқонлар бир ташландиқ уйга йиғилишиб ош қилишар, кейин эса пулга ошиқ уйнашарди. «Бир куни болаларга қушилиб, уша уйга мен ҳам бордим, дея эслайди укам Мухтор. — Ошиқ уйинни томоша қилиб турганимда, йўлдан акам утиб қолдилар. Кейин мени чақирдилар. Секингина олдиларига келдим. Акамнинг вазоҳатлари қўрқинчи. Қўлларидан итимизнинг занжири.

— Бунни қурапсанми? — дедилар занжирни уйнатиб.

ЛОФЛАР

6-«А» даги Хошим лофчи ўртоқларига мақтанбди:

— Янги йилга мактабимиз ҳовлиснинг ўртасига шунақаям баланд арча ўрнатилдики, уйинчоқларни вертолётда осиганга тўғри келди.

Буни эшитган қўшни мактабда уқийдиган Турди мийиғида кулиб деди:

— Сизлар ўрнатган янги йил арчаси жуда пачакала экан. Бизнинг арчамиз олдида ҳеч гап эмас. Арчамизнинг тепасига юлдузча илиб тушиш учун космонавтларни чақиришга тўғри келди.

— Тунов куни болалар майдончасида уйнаб

юрувдим, кўзим каттакон харсанг тошга тушиб қолди. Нодир иккимиз устига чиқиб роса тўп тепдик. Бир пайт харсанг тош юриб кетса, денг. Қўрқиб кетдик, тушиб қарасак, ухлаб ётган баҳайбат тошбақани уйғотиб юборган эканмиз, — деди Соқи лофчи ҳайратдан кўзларини катта-катта очиб.

— Б-э, нима экан дебман, — деди пинагини бузмай Боқи лофчи. — Уша сен айтган баҳайбат тошбақа менинг тошбақамнинг боласи эди. Жуда зеркиб кетди, бироз айланиб келсин, деб қўйиб юборгандим.

**Алишер
АБДУЛЛАЖОНОВ,
Ҳамза
туманидаги
206-мактаб ўқувчиси.**

MADE IN UZBEKISTON!

Худди шу лавҳа билан «УзЭКСПО» марказида «Қишлоқ хужалиги маҳсулотлари» — 99 кургазмаси очилди.

Пештахтадаги қишлоқ хужалиги маҳсулотларидан кўзингиз тиниб кетади. Шунча маҳсулотлар чиқарила эканда! — деб ҳайратга тушасиз. Дарҳақиқат, ота-оналарингиз меҳнати билан етиштирилган, айниқса, «Андижон дурдонаси» маҳсулотларини ҳақиқатдан ҳам кургазма дурдоналари дейсиз. Қоғоз қутиларга жойлашган табиий шарбатларни куриб, оғзингиз сув очади.

— Бизнинг янги корхонамиз томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотларимиз дас-

турхоннингизни безашини жуда-жуда хоҳлаймиз, — дейди «Андижон» фирмаси ҳамда қўшма корхона раҳбарлари Равшан ака Аҳмедов билан Инъомжон ака Шокиров. — Шарбат мева ва полиз экинларини ҳада этган саҳоватли еримиздан сиз ҳам баҳраманд бўлишингиз бизга қувонч бағишлайди. Биз туғилган Она ватан узининг сёрмаҳсул меҳри билан кузни қувонтирувчи неъматларини ҳада этаркан, уларни таъбингизга лойиқ қилиб тортиқ қилишдан бахтиёрмиз.

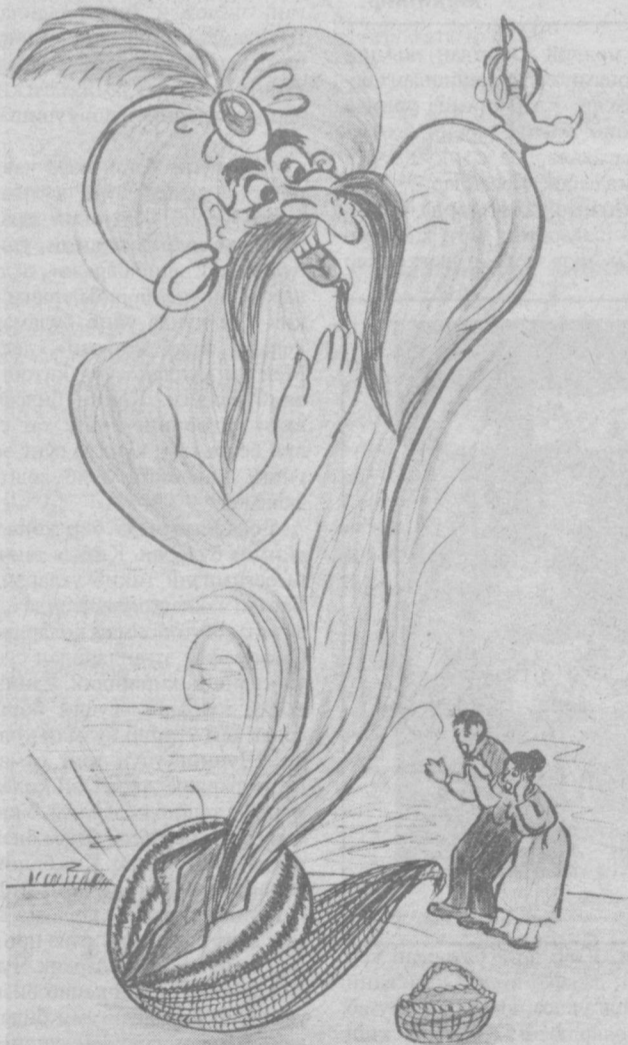
— Гапингиз тўғри, — дедик биз ҳам уз навбатига. Ҳар бир ноз-неъматдан баҳраманд этиш йўлида изланаётганлигингиз маҳсулотларингиздан яққол се-

зилиб турибди.

Кичкинтой дустларим, вақти келиб сабзи, олма, қуқатларни табиий сақланган ҳолда истеъмол қилиш имкониятига эга бўламиз. Бунга ишонини истасангиз «Андижон» маҳсулотларидан татиб куриб.

Дастурхонингиздаги нақш олмалар, тилларанг қовунлар, ширин-шакар ҳурмолар пленка остида етиштирилган помидорлар иштахангизни қарнай қилади. Хуллас, жамулжам бўлиб, «Андижон» маҳсулотларидан баҳраманд бўласиз. Лекин аввал катталардан! Одобни унутманг-да! Ана энди дастурхонга марҳамат!

Флора ФАХРИТДИНОВА.

ТАРВУЗ

Шу яқин мустақиллик замонда Тошкент деган томонда бир ёш келин-куёв яшар экан. Келин уйда ўтириб дўппи тикиб берар экан. Куёв уни бозорга олиб чиқиб сотиб шунинг эвазига тирикчилик қилар эканлар. Кунлардан бир кун тижорат қилиш мақсадида куёвнинг калласига бир фикр келиб қолибди ва келинни чақириб айтибди:

— Биз ҳам бошқаларга ўхшаб Сирдарёдан балиқ тутиб келиб сотиб тижорат қилсак бўлмайми? Ахир битта балиқнинг пули сен тиккан дўппиларнинг 10 тасини пулига тўғри келар экан.

Бу гап келинга ҳам ёқибди. Ва иккаласи тўр сотиб олишибди-да, Сирдарё томон йўл олишибди. Етиб боришганда қаттиқ шамол кўтарилди. Келин қайтиб ке-

та қолайлик, эртага ҳам кун бор-ку, эртага келамиз, деган экан, куёв атайлаб келиб бир марта тўр солмай кетсак эркакчиликка тўғри келмайди деб, тўрни дарёга ташлаган экан, тўр худди бир нарсага илиниб қолгандек оғирлашиб қолибди. Тортиб олишга куёвнинг кучи етмабди. Келинни ёрдамга чақирибди, иккаласи зўр-базўр тўрни тортиб чиқариб қарашса тўрда ниҳоятда бир катта тарвуз чиқибди. Келин билан куёв ҳайрон бўлишганидан оғизлари ланг очилиб, қайтиб юмилмай қолибди. Нима қилишларини билмай куёв уйлаб ўтириб тарвузга пичоқ текказган экан, тарвуз ба-ба-а-а-х деб ёрилиб кетибди-да, ичидан Оловиддиннинг сеҳрли чирогига Дев пайдо бўлиб юқорига кўтарилибди. Келин-куёвга қараб йўгон

овозда «тила-тилагингни» дебди. Ўзини йўқотиб қўйган келин куёвнинг қулоғига «фақат кўкидан сўранг, кўкидан сўранг» деяётганмиш, шунда куёв ўзини қўлга олиб келинга «сен шошмай тур, бу девдан биз пул сўрамаймиз, очкўз экан деб ўйлаши мумкин», — деб — Эй, дев бизга молу давлат керак эмас. Фақат битта илтимосимиз бор. Бизга Тошкент шаҳрининг қоқ ўртасидан битта уч хоналик квартира қилиб берсанг, бас, дебди.

Дев: — Эй, бўталарим, бу кўлимдан осонгина келса мен шу хом тарвузнинг ичидан яшаган булармидим? Сизларга осон йўли «Бахтли воқеа» лотореясини сотиб олинг, — дебди-да, осмону фалакка кўтарилиб кўздан ғойиб бўлибди.

Ҳа болалар, сиз ҳам лоторея сотиб олинг. Ажаб эмас, истагингиз бир зумда бажо бўлса.

Қодир ЖАЛИЛОВ.

ТОНГ ЮЛДУЗИ

Муассислар:

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ДАВЛАТ МАТБУОТ ҚЎМИТАСИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ,
«СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН»
ХАЛҚАРО ХАЙРИЯ ЖАМФАРМАСИ

Бош муҳаррир: Умида АБДУАЗИМОВА

ТАҲРИР ХАЙЪАТИ:

Йўлдош САИДЖОНОВ, Омон
МАТЖОН, Гулнора ЙЎЛДО-
ШЕВА, Хотам АБДУРАИМОВ,
Икқилоб ЮСУПОВА, Далахон
ЁКУБОВ, Иноят АБДУСОА-
ТОВА, Султаналла ҚЎЗИЕВ,
Мукаррама МУРОДОВА, Феруза
ОДИЛОВА.

«ЁШИҚТИСОДЧИ»

ИЛОВАСИНИ ТАЙЁРЛАГАНЛАР:

Музаффар ПИРМАТОВ,
Равшан ҚАМБАРОВ,
Махдиё МИРСОАТОВА,
Гулнора МУХАМЕДОВА.

IBM компьютерида терилди ва
саҳифаланди. Офсет усулида
босилди. Ҳажми 1 босма табоқ
Буюртма — Г-017.
46.496 нусхада босилди.
Қоғоз бичими — А-3.
Босишга топшириш вақти 19.00
Топширилди — 21.30
Навбатчи: Маъруф ЙЎЛДОШЕВ

• Руйхатдан ўтиш тартиби
№ 000137
• Манзилимиз: 700083,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси,
32-уй.
• Нашр курсаткичи: № 64563
• Телефон:
• 1-33-44-25
• 1-36-57-91
• 1-36-54-21

